

Päiväys
19.03.2024

Diaarinumerot
331/03.04.04.04.20/2020
337/03.04.04.04.20/2020
340/03.04.04.04.20/2020

JULKINEN KUULUTUS

Vaasan hallinto-oikeuden päätös vesilain mukaisessa valitusasiassa

Kuulutuksen julkaisupäivä Vaasan hallinto-oikeuden verkkosivuilla

19.03.2024

Päätöksen tiedoksisaantipäivä

Hallintolain 62 a §:n 3 momentin mukaan päätöksen tiedoksisaannin katsotaan tapahtuneen seitsemäntenä päivänä julkaisemisajankohdasta.

Päätöksen tiedoksisaantipäivä on **26.03.2024**.

Asia

Vaasan hallinto-oikeuden päätös 19.03.2024 nro 284/2024, valitus vesitalousasiassa, Härkmerenpuron ja sen sivu-uomien peruskuivatus, kunnostus ja vesioikeudellisen yhteisön sääntöjen vahvistaminen, Kristiinankaupunki.

Luvan hakija

Härkmerenpuron ja sen sivu-uomien vesioikeudellinen yhteisö

Kuulutuksen ja päätösasiakirjan nähtävilläpito

Tämä kuulutus ja päätösasiakirja pidetään nähtävillä **19.03.2024 – 25.04.2024**

Vaasan hallinto-oikeuden verkkosivuilla osoitteessa:

<https://oikeus.fi/hallintooikeudet/vaasanhallinto-oikeus/fi/index/hallintooikeudenkuulutukset/paatoskuulutukset.html>

Muutoksenhakuohjeet

Ohjeet valituksen tekemiseen löytyvät kuulutetun päätöksen muutoksenhakua koskevasta osasta sekä siihen liitetystä valitusosoituksesta. Valitusaika päättyy **25.04.2024**.

Datum

19.03.2024

Diarienummer

331/03.04.04.04.20/2020

337/03.04.04.04.20/2020

340/03.04.04.04.20/2020

OFFENTLIG KUNGÖRELSE

Vasa förvaltningsdomstols beslut i ett besvärssärende enligt vattenlagen

Dagen då kungörelsen har publicerats på Vasa förvaltningsdomstols webbplats

19.03.2024

Dagen för delfående av beslutet

Enligt 62 a § 3 momentet i förvaltningslagen anses delfäendet ha skett den sjunde dagen efter publiceringstidpunkten.

Dagen för delfående av beslutet är **26.03.2024**.

Ärende

Vasa förvaltningsdomstols beslut 19.03.2024 nr 284/2024 om besvär i ett vattenhushållningsärende, grundtorrläggning av bäcken och dess sidobäddar i Härkmerenpuro, renovering och fastställande av vattenrättsliga samfunds stadgar, Kristinestad.

Den som ansöker om tillstånd

Härkmerenpuron ja sen sivu-uomien vesioikeudellinen yhteisö

Hur kungörelsen och beslutet hålls offentligt tillgängliga

Denna kungörelse och beslutshandlingen hålls offentligt tillgängliga under tiden **19.03.2024 – 25.04.2024** på Vasa förvaltningsdomstols webbplats på adressen

<https://oikeus.fi/hallintooikeudet/vaasanhallinto-oikeus/fi/index/hallinto-oikeudenkuulutukset/paatoskuulutukset.html>

Anvisningar för överklagande och besvärstiden

Anvisningar för hur man överklagar finns i den del av beslutet som gäller överklagande samt i den besvärсанvisning som finns som bilaga till beslutet. Besvärstidens sista dag är **25.04.2024**.

19.03.2024

Dnrot

331/03.04.04.04.20/2020

337/03.04.04.04.20/2020

340/03.04.04.04.20/2020

Asia

Valitukset vesitalousasiassa

Valittajat

1. [REDACTED]

2. [REDACTED] ja hänen 47 asiakumppaniaan

3. Varsinais-Suomen elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskuksen kalatalousviranomaisen

Luvan hakija

Härkmerenpuron ja sen sivu-uomien vesioikeudellinen yhteisö

Päätös, josta valitetaan

Länsi- ja Sisä-Suomen aluehallintovirasto 29.1.2020 nro 17/2020

Vesioikeudellisen yhteisön sääntöjen vahvistaminen

Aluehallintovirasto on vahvistanut aluehallintovirastolle 31.3.2016 toimitetun hakemuksen liitteenä olevat Härkmerenpuron ja sen sivuhaarojen vesioikeudellisen yhteisön säännöt.

Luparatkaisu

Aluehallintovirasto on myöntänyt Härkmerenpuron ja sen sivu-uomien vesioikeudelliselle yhteisölle luvan Härkmerenpuron ja sen sivu-uomien perkaamiseen ja kunnostamiseen Kristiinankaupungissa hakemuksen mukaisesti siten muutettuna kuin lupamääräyksistä ilmenee. Samalla aluehallintovirasto on vahvistanut 31.3.2016 päivätyn ja myöhemmin täydennetyn ojitussuunnitelman, siihen liittyvän kustannusarvion sekä kustannusten ja kunnossapitokustannusten osittelu sisältävät jakoluettelot. Kustannusosittelu on liitetty päätöksen liitteenä 4, teiden ja siltojen kustannusosittelu liitteenä 5 ja kunnossapidon kustannusosittelu liitteenä 6. Lupa on voimassa toistaiseksi.

Aluehallintovirasto on myöntänyt Härkmerenpuron ja sen sivu-uomien vesioikeudelliselle yhteisölle pysyvän käyttöoikeuden uomien reuna-alueille 10 m:n kaistalla uoman toiselle puolen niiltä osin kuin uoman molemmilla puolilla on metsää. Käyttöoikeus on myönnetty päätöksen liitteenä 8 oleviin kiinteistöihin hakemukseen liitettyjen karttojen Användarrättskarta 1– Användarrättskarta 5 (päivätty 15.9.2015, mittakaava 1:10 000) osoittamiin kohtiin.

Aluehallintovirasto on määrännyt Härkmerenpuron ja sen sivu-uomien vesioikeudellisen yhteisön maksamaan korvauksena lupamääräyksestä 13 ilmenevät korvaukset. Hankkeesta ei ennalta ole arvioitu aiheutuvan muuta vesilain mukaan korvattavaa edunmenetystä.

Lupamääräykset

Töiden suorittaminen

1. Joen ja ojien perkaaminen on suoritettava hakemuksessa esitetyllä tavalla. Kaivumassat on sijoitettava kaivun yhteydessä uomien viereen vähintään 3 metrin etäisyydelle luiskan reunasta siten, etteivät ne estä veden valumista uomaan tai aiheuta luiskan sortumista tai sen vaaraa.

Peltoalueille sijoitettavat kaivumassat on levitettävä korkeintaan 0,3 m:n kerrokseksi siten, ettei niistä aiheudu kohtuutonta haittaa pellon käytölle. Kannot ja halkaisijaltaan vähintään 0,3 m:n kivet on ajettava läjitysalueille tai käytettävä tienpohjiin. Läjitysalueet on tasattava maastoon sopiviksi.

Metsäalueilla kaivumassat on tasattava maastoon sopiviksi siten, etteivät ne aiheuta kaivumaiden taakse jäävien alueiden vettymistä. Perattaviin uomiin laskevien ojien alapää on aukaistava.

Maanomistajalla on oikeus käyttää ojasta nostettu maa hyväkseen edellä mainitusta poiketen.

Hankkeen toteuttamiseksi kaikkien hyödynsaajien on sallittava tarpeelliset työt omistamillaan tai muuten hallitsemillaan alueilla.

2. Alueille, joille levitetään joen perkauksessa syntyneitä massoja tai ojien kaivumassoja, on levitettävä kalkkia siten, että kalkitusmäärä on 40 000 kg/ha.

3. Työt on tehtävä siten ja sellaisena aikana, että vesialueelle ja sen käytölle aiheutuu mahdollisimman vähän haittaa ja häiriötä. Jokainen työvaihe on tehtävä mahdollisimman yhtäjaksoisesti.

4. Sillat, rummut ja muut rakenteet on rakennettava hakemuksessa esitetyn suunnitelman mukaisesti. Vahvistetusta ojitussuunnitelmasta voidaan ojitusta toimeenpantaessa tarvittaessa vähäisessä määrin poiketa suunnitelmaa muuttamatta, jos tämä ei merkittävästi vaikuta kustannuksiin ja ojituksesta saatavaan hyötyyn.

5. Sahapatoa on levennettävä ja vahvistettava hakemussuunnitelman mukaisesti. Sahapatoa tulee parantaa siten, että kalojen nousumahdollisuudet turvataan. Sahapadon parannussuunnitelma on toimitettava hyväksyttäväksi Varsinais-Suomen elinkeino-, liikenne ja ympäristökeskuksen kalatalousviranomaiselle viimeistään kolmen kuukauden kuluttua tämän päätöksen lainvoimaiseksi tulosta.

6. Luvan saajan on selvitettävä alueella mahdollisesti olevat johdot ja kaapelit. Työt on toteutettava niitä vaurioittamatta.

7. Hankkeen toteuttaja saa suorittaa raivausta hankkeen toteuttamisen edellyttämässä laajuudessa. Raivatut puut kasataan työalueen viereen maanomistajan käyttöön.

8. Töiden päätyttyä rakennuspaikat on saatettava asianmukaiseen ja maisemallisesti hyväksyttävään kuntoon.

Kunnossapito

9. Luvan saajan on huolehdittava hankkeeseen liittyvien ojien ja muiden rakenteiden kunnossapidosta asianmukaisesti. Rumpujen ja siltojen kunnossapito kuuluu kuitenkin asianomaiselle tienpitäjälle. Luvan saajalla on oikeus käyttää toiselle kuuluvia alueita rakenteiden ja laitteiden kunnossapitämiseen.

10. Luvan saajalla on oikeus Härkmerenpuron ja sen sivu-uomien kunnossapitoon. Härkmerenpuron kunnossapito-oikeus koskee sitä osuutta joesta, joka kuuluu tämän lupapäätöksen mukaiseen alueeseen. Luvan saajalla on oikeus käyttää toiselle kuuluvia alueita rakenteiden ja laitteiden kunnossapitämiseen.

Kustannus- ja kunnossapito-osittelu

11. Hankesuunnitelman tilanneet osakkaat eli aktiiviosakkaat vastaavat ojituksen kustannuksista enintään siihen määrään saakka, jonka heidän alueidensa kuivattaminen erillisenä tulisi maksamaan. Muut hyödynsaajat eli passiiviosakkaat ovat velvollisia ottamaan osaa ojituskustannuksiin enintään sitä hyötyä vastaavalla määrällä, jonka yhteinen ojitus tuottaa heidän alueilleen. Hankkeen lopulliset kustannukset sekä kunnossapitokustannukset on jaettava suunnitelmaan sisältyvien kustannusosittelujen mukaisesti. Kustannusosittelu on tämän päätöksen liitteenä 4, teiden ja siltojen kustannusosittelu liitteenä 5 ja kunnossapidon kustannusosittelu liitteenä 6.

Korvaukset

12. Töiden suorittamisesta mahdollisesti aiheutuva, välittömästi ilmenevä edunmenetys on viivytyksettä korvattava vahinkoa kärsineelle.

13. Niiltä osin, kuin uomien leventämisestä johtuva maan menetys on enemmän kuin 2 m/puoli, kiinteistön omistajalle on maksettava korvausta peltoalueella 14 000 €/ha ja metsäalueella 2 000 €/ha. Metsäosuuksista, joille myönnetään tässä päätöksessä pysyvä käyttöoikeus uoman toiselle puolen 10 m leveälle alueelle, on maksettava 2 000 €/ha kiinteistön omistajalle.

Maksettavat korvaukset ilmenevät liitteestä 7.

Korvaukset on maksettava, jollei toisin sovita, ennen töihin ryhtymistä ja viimeistään vuoden kuluessa päätöksen lainvoimaiseksi tulemisesta. Korvauksille on maksettava vuotuista viivästyskorkoa eräpäivästä lukien. Viivästyskoron määrä on kulloinkin voimassa oleva korkolain mukainen viitekorko lisättynä seitsemällä prosenttiyksiköllä.

14. Jos hankkeesta aiheutuu edunmenetys, jota lupaa myönnettäessä ei ole ennakoitu ja josta luvan saaja on vesilain säännösten mukaisesti vastuussa, eikä asiasta sovita, voidaan edunmenetyksestä vaatia tämän ratkaisun estämättä korvausta hakemuksella aluehallintovirastossa.

Tarkkailu

15. Luvan saajan on tarkkailtava hankkeen vaikutuksia alapuolisen vesistön tilaan päätöksen liitteenä 2 olevan tarkkailuohjelman mukaisesti.

ELY-keskus voi tarvittaessa muuttaa tarkkailuohjelmaa.

16. Luvan saajan on tarkkailtava hankkeen vaikutuksia alueen kalatalouteen Varsinais-Suomen elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskuksen hyväksymällä tavalla. Esitys tarkkailuohjelmasta tulee toimittaa ELY-keskukselle viimeistään kolmen kuukauden kuluttua tämän päätöksen lainvoimaiseksi tulosta.

ELY-keskus voi tarvittaessa muuttaa tarkkailuohjelmaa.

Töiden aloittaminen ja toteuttaminen

17. Hankkeen toteuttamiseen on ryhdyttävä neljän vuoden kuluessa ja hanke on toteutettava olennaisilta osin 10 vuoden kuluessa siitä lukien, kun tämä päätös on tullut lainvoimaiseksi. Muuten lupa ja myönnettyt käyttöoikeudet raukeavat.

Ilmoitukset

18. Töiden aloittamisesta on 30 päivää etukäteen ilmoitettava kirjallisesti Etelä-Pohjanmaan elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskuksen ympäristö ja luonnonvarat -vastuualueelle, Varsinais-Suomen elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskuksen kalatalousviranomaiselle, Kristiinankaupungin ympäristönsuojeluviranomaiselle ja tarkoituksenmukaisella tavalla asianomaisille maanomistajille. Yleiseen tai yksityiseen tiealueeseen kohdistuvista toimenpiteistä on ilmoitettava tienpitäjälle hyvissä ajoin ennen niiden aloittamista.

19. Hankkeen valmistumisesta on 60 päivän kuluessa ilmoitettava kirjallisesti aluehallintovirastolle, Etelä-Pohjanmaan elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskuksen ympäristö ja luonnonvarat -vastuualueelle ja Kristiinankaupungin ympäristönsuojeluviranomaiselle.

Perustelut

Luvan myöntämisen edellytykset

Hankkeen tarkoitus ja aluehallintoviraston toimivalta

Härkmerenpuron perkaaminen on tarpeen tulvien estämiseksi ja tulvahaittojen vähentämiseksi. Joen perkaaminen on lisäksi edellytys siihen laskevien pienempien uomien perkaamisen mahdollistamiseksi. Härkmerenpuron perkausalue kattaa kuivatusalueen K1.

Joen perkauksen seurauksena joen keskivedenkorkeus muuttuu vähäisessä määrin. Hankkeen luonteesta johtuen veden korkeuden muutosta ei kuitenkaan voida eikä ole tarpeen määritellä tarkasti.

Hakemus on toimitettu suoraan aluehallintovirastolle ilman, että ojitustoimitusta on laitettu vireille. Hanketta koskevissa ennakkoneuvotteluissa on ilmennyt, ettei ojitustoimitusta ole ollut tarpeen laittaa ensin vireille vesilain 5 luvun 31 §:n mukaisesti. Kun valtion valvontaviranomainen ja hakija ovat katsoneet tämän asianmukaiseksi ja kun otetaan huomioon hankkeen tarkoittamien toimenpiteiden muodostama kokonaisuus ja niiden vaikutukset, aluehallintovirasto katsoo, että on olemassa vesilain mukaiset perusteet käsitellä ja ratkaista hakemus kokonaan lupaviranomaisessa.

Hankkeen edellyttämistä yksityisteistä ja niitä varten tarvittavista tieoikeuksista päätetään yksityistietoimituksessa. Teitä koskeva kustannusosittelu hyväksytään kuitenkin tässä päätöksessä, sillä teiden rakentamisesta aiheutuvat kustannukset kuuluvat hankekokonaisuuteen. Niistä alueista, joille rakennetaan teitä, määrätään korvaukset yksityistietoimituksessa.

Hankkeesta saatava hyöty

Hankkeesta saatava hyöty on kuivatushyötyä. Härkmerenpuron perkaaminen mahdollistaa muiden kuivatusalueiden perkaamisen toteuttamisen. Uomien aukaisemisen jälkeen alueen peltoja voidaan käyttää tehokkaaseen viljelyyn, maan käyttöarvo nousee ja lisäksi tulvahaitat vähenevät merkittävästi.

Sahapadon parantaminen parantaa kalojen nousumahdollisuutta Härkmerenpuroon. Hankkeen toteuttaminen tulee siten parantamaan alueen kalataloudellista tilaa. Lisäksi Sahapadon parantaminen kompensoi hankkeesta muutoin mahdollisesti aiheutuvia kalataloudellisia haittoja.

Hankkeesta aiheutuvat menetykset

Härkmerenpuron perkaamisesta aiheutuvat yksityiset menetykset liittyvät sen toteuttamisen rahallisiin kustannuksiin. Yleiseen etuun kohdistuvana menetyksenä voidaan katsoa vesistön tilapäinen samentuminen sekä mahdollisen sulfidipitoisen saven hapettumisesta aiheutuva hapan valunta, joista saattaa aiheutua väliaikaista haittaa alapuolisen vesistön kalastolle ja virkistyskäytölle.

Käyttöoikeuksien myöntäminen

Käyttöoikeus on myönnetty ratkaisuosasta ilmenevällä tavalla hyötyalueen ulkopuolella oleville muiden kuin hyödynsaajien omistamille alueille. Käyttöoikeus mahdollistaa hankkeen edellyttämät perkaustyöt tarvittavia työkoneita käyttäen myös metsäalueilla. Käyttöoikeudet on voitu myöntää vesilain 2 luvun 13 §:n perusteella. Aluehallintovirasto katsoo, ettei hyödynsaajien omistuksessa tai hallinnassa oleville alueille myönnetä käyttöoikeutta, koska hyödynsaajat kuuluvat hakijayhteisöön. Hakijayhteisöllä on joka tapauksessa oikeus tehdä hankkeen edellyttämiä töitä hyödynsaajien kiinteistöillä.

Natura, luonnonarvot ja vesienhoitosuunnitelma

Hankkeen toteuttamisella ei ole merkittäviä vaikutuksia Natura 2000 -verkostoon kuuluvan alueen Lapväärtin kosteikot (FI0800112) luonnonarvoihin, kun otetaan huomioon tässä päätöksessä annetut lupamääräykset ja se, että hankealue sijaitsee kokonaisuudessaan Natura-alueen ulkopuolella. Hankkeen toteuttamisella ei ole merkittäviä vaikutuksia alueella esiintyviin lintudirektiivissä mainittuihin lajeihin, koska tilapäisellä veden laadun muutoksella ei voida katsoa olevan vaikutusta kyseisiin lajeihin. Luontodirektiivin liitteen I mukaisia luontotyyppejä Natura-alueella on seuraavasti: jokisuistot 13 %, magnopotamion ja hydrocharition-kasvustoiset luontaisesti ravinteiset järvet 29 %, humuspitoiset lammet ja järvet 29 % sekä vaihtumissuot ja rantasuot 2 %. Alueella ei esiinny kirkasvetisiä tai vähäravinteisia suojeltavia luontotyyppejä, joten tilapäisellä veden laadun heikkenemisellä ei ole merkittäviä vaikutuksia alueen Natura-arvoihin. Alueella esiintyvät luontodirektiivin liitteessä II mainitut lajit ovat saukko, liito-orava ja lietetatar. Tilapäisellä veden laadun heikkenemisellä ei ole merkittäviä vaikutuksia myöskään näihin lajeihin.

Kokemäenjoen-Saaristomeren-Selkämeren vesienhoitoalueen vesienhoitosuunnitelman vuosiksi 2016–2021 mukaan Härkmerenpuron ja Härkmerenjärven ekologinen tila on luokiteltu tyydyttäväksi. Vesienhoidon yleisenä tavoitteena on estää pintavesien ja pohjavesien tilan heikkeneminen sekä pyrkiä kaikkien vesien vähintään hyvään tilaan. Hankkeen toteuttaminen saattaa heikentää Härkmerenpuron ja Härkmerenjärven vedenlaatua väliaikaisesti. Vaikutus jäänee kuitenkin niin lyhytaikaiseksi, että hankkeen toteuttamisella ei tule olemaan vaikutusta vesienhoitosuunnitelman tavoitteiden saavuttamiseen.

Intressivertailu

Härkmerenpuron perkaamisen osalta voidaan katsoa, että siitä aiheutuva kuivatushyöty on suurempi verrattuna hankkeesta sen toteuttamishetkellä aiheutuviin kustannuksiin tai veden laadun tilapäiseen heikkenemiseen. Hankkeesta yksityisille eduille saatava hyöty on siten huomattava verrattuna siitä yleisille tai yksityisille eduille koituviin menetyksiin.

Muut perustelut

Kuivatusalueiden K2–K9 uomien perkaamiselle ei ole vesilain mukaista estettä, kun Härkmerenpuron perkaaminen tulee tämän päätöksen myötä mahdolliseksi. Aluehallintovirasto katsoo, että hanke on tarkoituksenmukainen alueiden kuivattamista varten. On kunkin kuivatusalueen osakkaiden päätettävissä, toteutetaanko hakemuksessa esitetyt toimenpiteet.

Asiaa ratkaistaessa on otettu huomioon kaavoitus. Lupa ei vaikeuta mahdollista kaavan laatimista.

Lupamääräykset

Töiden suorittaminen

Lupamääräykset 1–3 on annettu, jotta hankkeesta aiheutuisi mahdollisimman vähän haitallisia vaikutuksia alapuoliselle vesistölle sekä alueen maankäytölle. Lupamääräyksellä 5 on varmistettu kalojen nousumahdollisuuden parantuminen Sahapadon yläpuolelle.

Lupamääräyksessä 6 on otettu huomioon, että jos ojituksen toteuttamiseksi kaapeleita tai yleistä tarvetta palvelevia johtoja on siirrettävä tai jatkettava siten, että yläpuoliset maat voidaan kuivattaa suunnitelmassa määrättyyn syvyyteen, kaapeleiden tai yleistä tarvetta palvelevien johtojen omistajan on tehtävä työ kustannuksellaan ja hoidettava kunnossapito vesilain 5 luvun 13 §:n 2 momentin mukaisesti.

Lupamääräyksellä 7 on varmistettu, että hankkeen toteuttaminen onnistuu puustosta huolimatta.

Kunnossapito

Luvan saajalle voidaan myöntää oikeus uomien kunnossapitoon, sillä kunnossapito on tarpeen hankkeen toteuttamiseksi tarkoituksenmukaisella tavalla.

Kustannusosittelu

Lupamääräyksessä 11 on eritelty aktiivi- ja passiiviosakkaiden velvoitteet vesilain 5 luvun 19–21 §:n mukaisesti.

Korvaukset

Suunnitelman mukaiset korvaukset katsotaan riittäviksi.

Tarkkailu

Aluehallintovirasto katsoo hakijan esittämän ja toteutettavaksi määrätyn vesistö tarkkailun riittäväksi hankkeen vesistövaikutusten selvittämiseksi. Kalataloudellinen tarkkailusuunnitelma on määrätty toimitettavaksi elinkeino-, liikenne ja ympäristökeskuksen kalatalousviranomaisen hyväksyttäväksi Varsinais-Suomen elinkeino-, liikenne ja ympäristökeskuksen kalatalousviranomaisen lausunnon mukaisesti.

Vaatimukset hallinto-oikeudessa

1. [REDACTED] ja [REDACTED] kuolinpesän osakkaiden on katsottava vaatineen ensisijaisesti aluehallintoviraston päätöksen kumoamista sekä vesitalouslupaa että vesioikeudellisen yhteisön sääntöjen vahvistamista koskevilta osin ja toissijaisesti ainakin valittajien kiinteistölle määrätyn kustannusosuuden poistamista kokonaisuudessaan.

Valittajat ovat perustelleet vaatimuksiaan muun muassa sillä, että hankkeesta ei aiheudu hyötyä kiinteistölle [REDACTED]. Hankkeesta kuuleminen ei ole ollut lainmukaista, koska ainakaan ensimmäistä kuulemiskirjelmää ei ole toimitettu kiinteistön omistajille ajoissa. Valittajat ovat saaneet tiedon hankkeesta vasta 16.3.2018, vaikka hakemus on tullut aluehallintovirastossa vireille jo 31.3.2016. Lisäksi päätös on sekava ja muutoinkin virheellinen.

Hankkeesta johtuvat, kiinteistölle [REDACTED] määrättyt kustannukset on poistettava, koska tila sijaitsee tulva-alueen ulkopuolella suhteellisen etäällä Härkmerenpurosta. Kiinteistöltä ei valu vesiä puroon. Kiinteistö ei tarvitse kustannusosuuden perusteena olevaa Stjärnlidin tietä eikä käytä kustannusosittelussa mainittuja Hoppkilsmossenin ja Nyvägenin teitä ja siltoja. Valittajien kiinteistö ei ole Stjärnlidin yksityistien osakas. Myöskään [REDACTED] kiinteistön ympärillä olevat kiinteistöt eivät ole osallisina hankkeessa.

2. [REDACTED]

[REDACTED] ovat yhteisellä valituskirjelmällä vaatineet ensisijaisesti aluehallintoviraston päätöksen kumoamista sekä vesitalouslupaa että vesioikeudellisen yhteisön sääntöjen vahvistamista koskevilta osin ja joka tapauksessa ainakin kustannusosittelua tarkoittavan ratkaisun kumoamista. Mikäli lupahakemus hylätään, myös yhteisön sääntöjen vahvistamista koskeva ratkaisu on kumottava.

Vielä yllä mainitut valittajat ovat vaatineet Härkmerenpuron ja sen sivuomien vesioikeudellisen yhteisön velvoittamista korvaamaan valittajien oikeudenkäyntikulut asiassa korkolain mukaisine viivästyskorkoineen kuukauden kuluttua hallinto-oikeuden päätöksen antamisesta lukien.

Päätöksen kumoamisvaatimusta on perusteltu muun muassa hankkeen valmistelun puutteellisuudella ja lainvastaisuudella. Lupahakemuksen valmistelu on ollut puutteellista muun muassa sen vuoksi, että tarvittavien toimenpiteiden laajuutta ei ole riittävästi selvitetty, hankkeen ekologisten vaikutusten selvittäminen ei ole ollut riittävä ja hankkeesta hyötyä saavien kiinteistöjen yksilöinti on ollut puutteellista. Yhteisön perustamiskokouksen vuonna 2016 asianmukaisuus ja laillisuus on asetettu kysymyksenalaiseksi, vaikkakaan kokouksesta ei ole valitettu virallisesti. Yhteisön perustamiskokouksessa ei ole tehty päätöstä hankkeen toteuttamisesta. Siten hankkeessa ei tosiasiallisesti ole voitu luokitella osakkaita aktiivisiksi tai passiivisiksi. Perustamiskokouksen lisäksi ei ole pidetty muita yhteisön kokouksia. Hankkeen valmisteluprosessista ei käy ilmi, mikä taho on tilannut hanketta varten tarvittavan suunnitelman ja mikä taho vastaa suunnittelukustannuksista. Päällekkäisiä oikeuksia ojituksen suhteen hallinnoivaa nykyistä ojitusyhtiötä ei ole purettu. Hankkeesta aiheutuu kohtuuttomia kustannuksia hyötyyn nähden yksittäisille kiinteistönomistajille. Hanketta varten ei ole laadittu riittävän yksityiskohtaista kustannusarviota. Hankkeessa ei ole myöskään selvitetty oikeutta vähentää kiinteistökohtaisesti arvonnlisäveroa. Hankkeesta aiheutuvat kustannukset ja menettely ovat omaisuuden suojan vastaisia. Hankkeen kustannusosuuksista seuraava panttimerkintä voi johtaa kiinteistön vakuusarvon merkittävään heikentymiseen tai vakuusarvon menetykseen. Hankkeen laajuus ei ole oikeassa suhteessa hankkeesta saavutettavaan hyötyyn nähden. Merkittäviä vahinkoja aiheuttavia tulvia esiintyy alueella harvoin. Härkmerenpuron pääuoman kunnossapitoa on voitu hoitaa riittävällä tavalla nykyisen ojitusyhteisön toimivallan puitteissa. Hankkeeseen sitoutuneiden aktiiviosakkaiden määrä on selvästi pienempi kuin passiiviosakkaiden. Lupahakemus on puutteellinen hankkeen vaikutusten arvioinnin osalta. Muun muassa vaikutuksia Natura-alueeseen tai kalatalouteen ei ole selvitetty riittävästi. Lupahakemuksen muutoksista ei ole annettu tietoa valittajille muistutusten jättämisen jälkeen. Vesitalousluvassa ei ole annettu ympäristönsuojelulain mukaisia määräyksiä, vaikka hanke aiheuttaa myös ympäristön pilaantumista. Intressivertailu on suoritettu puutteellisesti, eikä se sisällä yksityiskohtaista edunmenetysten ja hyötyjen vertailua.

██████████ on yhteiseen valituskirjelmään liitettyssä kirjelmässä vaatinut kustannusosuutensa vahvistamista tarkoittavan ratkaisun kumoamista ja oikeudenkäyntikulujensa korvaamista.

██████████ *kuolinpesän* osakkaat ovat yhteiseen valituskirjelmään liitettyssä kirjelmässä vaatineet yhteisessä valituksessa esitetyn lisäksi, että kuolinpesä ei ole hankkeen hyödynsaaja ja että osuutta kustannuksiin ei tule määrätä. Lisäksi valittajat ovat kiistäneet kustannusvastuunsa laskutuksesta, joka liittyy suunnittelukustannuksiin. Yhteisen valituskirjelmän täydennyksessä on toistettu vastaavat perusteet.

██████████ kuolinpesän osakkaiden on yhteiseen valituskirjelmään liitettyssä kirjelmässä katsottava vaatineen yhteisessä kirjelmässä esitetyn lisäksi, että kuolinpesän kiinteistön kustannusosuus on poistettava tai että sitä on alennettava. Maksettavaksi määrättyt kustannukset ovat kohtuuttomat hankkeesta kiinteistölle koituvaan hyötyyn verrattuna. Yhteisen valituskirjelmän täydennyksessä lisäperusteluina on esitetty muun muassa, että valittajan pelot ovat vuokralla, eikä vuokratuotto kata kuivatushankkeen kustannuksia. Pelloilla ei ole esiintynyt tulvaa vuoden 2012 jälkeen. Kuolinpesä ei saa hankkeesta mitään hyötyä. Määrättyä 159 825 euron kustannusosuutta on pidettävä ylimitoitettuna. Teiden ja siltojen rakentamisesta aiheutuu lisäksi uusia kustannuksia. Kuolinpesä ei ole antanut suostumusta näin laajaan hankkeeseen eikä lainan ottamiseen.

██████████ on yhteiseen valituskirjelmään liitettyssä kirjelmässä katsottava vaatineen yhteisessä kirjelmässä esitetyn lisäksi, että hänen kiinteistönsä kiinteistön kustannusosuus on poistettava tai että sitä on alennettava. Kiinteistö ei saa hankkeesta lainkaan hyötyä. Kustannusosuus on lisäksi kohtuuton maan arvoon verrattuna. Yhteisen valituskirjelmän täydennyksessä lisäperusteluina on esitetty muun muassa, että valittajan kiinteistöt eivät saa lainkaan hyötyä kuivatushankkeesta. Valittajan kiinteistöillä ei ole ollut kuivatusongelmia kuin kerran 1980-luvulla suoritettun perkauksen jälkeen.

██████████ on yhteiseen valituskirjelmään liitettyssä kirjelmässä katsottava vaatineen yhteisessä kirjelmässä esitetyn lisäksi, että hänen kiinteistönsä kustannusosuutta on alennettava kohtuuttomana maan arvoon ja tuottokykyyneen verrattuna. Kustannusosuus vastaa lähes peltoalueiden hankinta-arvoa. Tilalla tehdyn sukupolvenvaihdoksen takia pelot ovat jo kiinnitettyinä lainoihin. Panttimerkintä estää lainansaannin tilalle välttämättömiin investointeihin. Valittaja on vaatinut myös, että sivuhaarojen kautta vesiä johtavat kiinteistöt tulisi sisällyttää hyödynsaajiin. Yhteisen valituskirjelmän täydennyksessä lisäperusteluina on esitetty muun muassa, että kustannusosuudet vastaisivat kutakuinkin maan arvoa, ja nykyisillä tuottajahinnoilla hankkeen kustannuksia olisi mahdotonta saada katettua.

██████████ on yhteiseen valituskirjelmään liitettyssä kirjelmässä vaatinut yhteisessä kirjelmässä esitetyn lisäksi kustannusosuuden poistamista kuviolta 1 kiinteistöltään ██████████. Valittaja katsoo, että hänen kiinteistönsä ei saa hankkeesta lainkaan hyötyä, koska kiinteistön peltoalue kärsii tulvista harvoin,

eli ainoastaan 25–30 vuoden välein. Valittaja hoitaa itse putkituksen kuviot 49 ja 50 kiinteistöllä [REDACTED], joten kuviot on poistettava kustannusosittelusta. Hanke lisää tulvimisriskiä Härkmeren kylässä. Pahiten tulvivia alueita voidaan suojata pengerryksillä ja pumppaamoilla. Valittaja on vielä vaatinut, että sivuhaarojen kautta vesiä johtavat kiinteistöt tulisi sisällyttää hyödynsaajiin. Yhteisen valituskirjelmän täydennyksessä on toistettu vastaavia perusteita.

[REDACTED] on yhteiseen valituskirjelmään liitettyssä kirjelmässä katsottava vaatineen yhteisessä kirjelmässä esitetyn lisäksi kustannusosuutensa poistamista tai sen alentamista, koska hän pitää 45 juoksumetrin kaivukustannuksia kiinteistönsä kohdalla ainoastaan muutaman sadan euron suuruisena eikä aluehallintoviraston päätöksessä määrättyä 7 062 euronä. Kustannusosuus on kohtuuttoman suuri verrattuna alueen erillisenä kuivattamisen kustannuksiin varsinkin, kun nykyinen uoma toimii tyydyttävästi. Vielä [REDACTED] on esittänyt aluehallintoviraston päätöksen toimittamista oikeuskanslerille tutkittavaksi. Yhteisen valituskirjelmän täydennyksessä on esitetty muun muassa, että kustannukset 45 juoksumetrin kaivamisesta eivät voi olla muutamaa sataa euroa kalliimmat.

[REDACTED] on yhteiseen valituskirjelmään liitettyssä kirjelmässä katsottava vaatineen yhteisessä kirjelmässä esitetyn lisäksi kuviolla [REDACTED] sijaitsevan 4,04 ha suuruisen metsäalueen 7 716 euron kustannusosuuden poistamista tai alentamista, koska muita metsäalueita ei ole sisällytetty hyötyalueeseen. Yhteisön päätoimitsijan mukaan Back -niminen kylä kärsi neljä kertaa tulvista vuonna 2017, vaikka tulvakartan mukaan vain osalla Backin kylän aluetta on korkeampi tulvajyvä kuin Bråtan alueen kuvioilla 36, 38 ja 42. Siten hänen maksuosuutensa 5000–6000 euroa hehtaarilta on suhteessa liian korkea, koska vuonna 1974 tehdyn perkauksen jälkeen Bråtan alue on tulvinut vain vuonna 2012. Bråtabron sillan hyödynsaajista puuttuu osa. Yhteisessä valituksessa vaaditun lisäksi mainitut seikat on korjattava. Yhteisen valituskirjelmän täydennyksessä on toistettu vastaavat perusteet.

[REDACTED] on yhteiseen valituskirjelmään liitettyssä kirjelmässä katsottava vaatineen yhteisessä kirjelmässä esitetyn lisäksi kustannusosuutensa poistamista tai alentamista, koska hänen kiinteistönsä ei saa hankkeesta lainkaan hyötyä. Hyödynsaajia ei ole käsitelty tasapuolisesti kustannusten osittelussa. Bråtan sillan suunnittelu on ollut kohtuuttoman kallista, koska sillan rakentaja tekee joka tapauksessa lujuuslaskennan. [REDACTED] omistama peltoalue Bråtan alueella kiinteistöllä [REDACTED] on 3,39 ha. Hän on osallistunut vuonna 2019 noin kilometrin mittaisen ojan perkaukseen 150 euron osuudella. Hankkeen kustannustasolla ojan perkaus olisi maksanut hänelle 18 103 euroa. Peltoalueella ei ole tulvariskiä, koska edes vuoden 2012 tulva ei noussut lähellekään aluetta, vaikka oli suurin miesmuistiin. [REDACTED] sijaitsee noin kilometrin etäisyydellä Härkmerenpurosta ja alue on huomattavasti korkeammalla kuin puron varsi. Alueen kustannusosuutta vastaava hehtaarihinta on 6 523 euroa, mitä ei voida pitää kohtuullisena, kun jokirannassa olevalla alueella vastaava hehtaarihinta voi olla 1 677 euroa. Hänen kiinteistönsä [REDACTED] ja [REDACTED] eivät sijaitse korkeussuhteiden perusteella hyötyalueella. Hän on tehnyt joitakin vuosia sitten kiinteistölle [REDACTED] ja [REDACTED] johtavan tukkirekan painon

kestävän sillan puron yli. Hankkeessa silta on tarkoitus poistaa ja korvata uudella sillalla jonkin matkan päässä. Sillan kustannusosuus valittajalle on 10 019 euroa. Lisäksi nykyinen kulkuyhteyden korvaava uuden tien kustannusosuus olisi 16 820 euroa, vaikka uusi tieyhteys pidentäisi matkan hänen kiinteistölleen nelinkertaiseksi. Sillan, tien ja peltojen kustannusosuus hänen kiinteistöilleen olisi yhteensä 62 657 euroa, mikä vastaisi noin 10 000 euron kustannusta peltohehtaaria kohden. Siten pellon arvon nousun ei voida katsoa vastaavan kustannuksia. Bråtan sillan käyttäjistä puuttuu neljä ja yksi käyttäjä on poistettava.

Yhteisen valituskirjelmän täydennyksessä on toistettu vastaavat perusteet.

vaatimusten perusteluja on täydennetty yhteisen valituskirjelmän täydennyksessä. Kirjelmän mukaan valittajan kiinteistön pellot sijaitsevat niin korkealla, että kiinteistölle ei aiheudu hyötyä suunnitellusta kuivatuksesta. Valittaja vastustaa kuivatushankkeen toteuttamista.

Yhteisvalituksen täydennykseen on liitetty professori asiantuntijalausunto. Valittajat perustelevat vaatimuksiaan asiantuntijalausunnossa esitetyllä. Lausunnossa on todettu muun muassa, että aluehallintoviraston päätöksessä etuvertailu ei näyttäisi sisältävän seikkaperäistä kuivatushyödyn arviota suhteessa kustannuksiin. Vastauksessaan Varsinais-Suomen elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskuksen kalatalousviranomaisen lausuntoon tilatavoitteiden saavuttamisesta aluehallintovirasto on todennut yleisesti, ottamatta nimenomaisesti kantaa hyvän tilan saavuttamista koskevaan kysymykseen, että hakijan toimittama aineisto on riittävä asian ratkaisemiseksi ja että vaatimukset on otettu huomioon lupamääräyksissä. Aluehallintoviraston suorittama etuvertailu on varsin pintapuolinen ja siinä painottuvat hankkeen hyödyt ja ympäristöhaitat katsotaan tilapäisiksi. Aluehallintovirasto ei näytä ottaneen huomioon Euroopan Unionin tuomioistuimen niin sanotun Weser-tuomion (C-461/13) mukanaan tuomaa muutosta vesienhoitosuunnittelun merkitykseen päätöksenteossa. Erittäin tiivistetysti on mahdollista todeta, että Weser-tuomion oikeusohjeen mukaan hyvän tilan saavuttamisen vaarantuminen on lähtökohtaisesti eräänlainen luvanmyöntämiseste.

Lausunnossa on lopuksi esitetty, että yhteenvetona on mahdollista todeta, että edellytykset pakkojäsenyyteen pohjautuvan ojitusyhtiön toiminnalle eivät ole hyvät. Hankkeen perustamismenettelyn osalta voidaan perustellusti kysyä, täyttääkö se vesilaissa vesioikeudelliselle yhteisölle asetetut vaatimukset. Itse lupapäätöksen osalta on epäselvää, onko hanke toteutettavissa, kun otetaan huomioon se, että hankkeen taloudelliset hyötyjen realisoitumiseen liittyy epäselvyyttä ja ympäristöhaitat näyttäisivät olemassa olevan valossa olevan varsin merkittäviä. Kokonaisuutena arvioiden on jossakin määrin kyseenalaista, perustuuko päätös sellaisiin riittäviin selvityksiin, että edellytykset tehdä vesilain mukainen päätös olisivat olleet olemassa.

on peruuttanut valituksensa.

██████████ on peruuttanut valituksensa.

██████████ on peruuttanut valituksensa.

3. Varsinais-Suomen elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskuksen kalatalousviranomaisen on vaatinut aluehallintoviraston päätöksen kumoamista peruskuivatusta ja kunnostusta koskevan ratkaisun osalta.

Kalakantojen elinolosuhteiden ja kalatalouden toimintaedellytysten turvaamisen sekä vesienhoidon tavoitteiden saavuttamisen kannalta maankuivatusta voidaan hankealueella tehostaa korkeintaan luonnonmukaisen peruskuivatuksen kautta ja hyödyntäen tarpeen mukaan esimerkiksi säätösalaajitusta happamien sulfaattimaiden happo- ja metallikuormituksen estämiseksi. Luonnonmukaisella peruskuivatuksella voidaan vähentää saavutettavien suorien kalataloudellisten hyötyjen lisäksi uomien kunnossapitotarvetta. Kalastolle huomattavaa haittaa aiheuttavien maa-alueiden kuivatukseen tulee suhtautua hyvin kriittisesti. Vesienhoidon tavoitteiden saavuttamisen ja kalatalouden toimintaedellytysten turvaamisen kannalta voimakasta vesistökuormitusta aiheuttavaa peltoviljelyä on välttämätöntä siirtää vähemmän kuormittaville alueille, mikäli kuormitusta ei ole mahdollista saada hallintaan vesiensuojelutoimilla.

Hankkeen kalataloudellisten vaikutusten kattava ja luotettava arviointi edellyttää tietojen täydentämistä alueen kalastosta ja kalastuksesta. Hankkeen vaikutuksia tulee selvittää tehokkaalla velvoitetarkkailulla ja hankkeesta aiheutuvat kalataloudelliset haitat, joita ei voida välttää, tulee kompensoida haitankärsijöille täysimääräisenä.

Vaatimuksen perusteluina valittaja on esittänyt, että hanke heikentää vaikutusalueen kalataloudellista tilaa ja estää vesien hoidon edellyttämän hyvän ekologisen ja kemiallisen tilan saavuttamisen Härkmerenpurossa ja Härkmerifjärdenillä. Hakemuksessa esitettyjen ja kalatalousviranomaisen lausunnossa esiin tuomien vuoden 2013 koekalastustietojen perusteella ei ole mahdollista arvioida luotettavasti hankkeen kalataloudellisia vaikutuksia. Tiedot Härkmerifjärdenin sekä Härkmerenpuron ja sen sivu-uomien kalastosta ja varsinkin poikastuotannon runsaudesta ovat puutteelliset. Puutteellisuutta lisää se, että hankkeesta ei pyydetty Kristiinankaupungin-Isojoen kalatalousalueen lausuntoa.

Härkmerifjärden on keväällä nopeasti lämpenevä meren läheinen vesialue, jolla on poikkeuksellisen hyvät edellytykset kevätkutuisten kalojen poikastuotannolle. Aiempien selvitysten mukaan Härkmerifjärdeniin nousee kudulle merestä ainakin ahventa, haukea, kiiskeä, lahnaa, madetta, pasuria, särkeä ja säynettä, joista kalataloudellista merkitystä on varsinkin ahvenella, hauella, lahnalla ja mateella. Härkmerifjärden tuottaa läheiselle merialueelle huomattavia määriä ahvenen poikasia. Myös Härkmerenpuro sivu-uomineen toimii jossakin määrin kevätkutuisten kalojen poikastuotantoalueena.

Hankkeesta saattaa aiheutua haittaa myös Lapväärtinjoen ja sen suistoalueen kalastolle. Lapväärtinjoki on kalataloudellisesti erittäin merkittävä joki

alkuperäisen meritaimenkannan takia. Lisäksi hankkeen vaikutusalueella suiston alaosassa lisääntyvät kalataloudellisesti arvokkaat siika, made ja nahkiainen.

Hankkeesta aiheutuu ennalta arvioiden merkittävää haittaa kalataloudelle, mikä ilmenee haitallisesti kalastuksessa ja kalakannoissa heikentämällä kalojen poikastuotantoa ja elinolosuhteita sekä lisäämällä kalakuolemien riskiä. Hanke heikentää kalaston elinolosuhteita tuhoamalla elinympäristöt ja voimistamalla virtaamanvaihteluita Härkmerenpurossa ja sen sivu-uomissa sekä heikentämällä vedenlaatua edellä mainitun alueen lisäksi Härkmerifjärdenillä ja Lapväärtinjoen suistossa. Elinympäristöjen menetys perattavissa uomissa on pysyvää ja kuivatussyvyyden lisääminen happamalla sulfaattimailla aiheuttaa pitkäkestoista happamuus- ja metallikuormitusta.

Suurin kalataloushaitta aiheutuu ahvenkannan ja ahvensaaliiden heikentymisestä. Ammattikalastuksen vuotuinen saalismäärä Härkmerifjärdenillä lisääntyvän ahvenkannan elinpiirissä merialueella on luonnonvarakeskuksen vuosien 2000–2018 tilastotietokannan mukaan keskimäärin 19,2 tonnia. Vapaa-ajankalastuksen ahvensaaliista ei ole tehty arviota. Haittaa saattaa aiheutua myös muille tärkeille lajeille kuten hauelle, lahnelle, mateelle ja siialle ja niiden pyynnille. Edellä mainitulla pyyntialueella ammattikalastuksen vuotuiset saaliit ovat olleet keskimäärin seuraavat: siika 19,3, hauki 4,2, lahna 1,8 ja made 0,5 tonnia. Hankkeen odotetaan hajakuormituksen ja aiempien vesistötoiden seurauksena heikentävän entisestään erityisesti muiden kuin ahvenen ja siian saaliita. Välillisenä vaikutuksena hanke saattaa vaikuttaa Lapväärtinjokeen nousevien kalojen kuten meritaimenien määrään.

Hanke heikentää merkittävästi vesieliöstön liikkuvuutta mukaan lukematta kaikkia vesienhoidon tavoitteita, joita Härkmerenpurossa ovat ravinne-, kiintoaine- ja humuspitoisuuksien vähentäminen, jokiuomien ja rantavyöhykkeen monimuotoisuuden lisääminen ja säilyttäminen sekä pH-minimin 5,5 saavuttaminen ja vastaavasti Härkmerifjärdenissä ravinne- ja klorofyllipitoisuuksien alentaminen, happamuushaittojen vähentäminen sekä elinvoimainen ja monipuolinen kalasto. Härkmerenpuron kemiallinen tila on arvioitu hyvää huonommaksi lähinnä happamista sulfaattimaista johtuvan kadmiumhuuhtouman takia. Hanke heikentää mahdollisuutta hyvän kemiallisen tilan saavuttamiseen.

Kalatalousviranomaisen näkemyksen mukaan tulvia tulisi ensisijaisesti poistaa pidättämällä vesiä valuma-alueella, jolloin voidaan välttää kalataloudellista haittaa aiheuttavia kuivatushankkeita. Hakemuksen ja päätöksen mukaan Härkmerenpuron perkaus on edellytys muun alueen tulvasuojelu- ja kuivatustoimenpiteille, mikä viittaa kuivatuksen tulvia siirtävään vaikutukseen. Hanke saattaa aiheuttaa tulvan vaaraa myös Lapväärtinjoessa.

Kalataloudellisten haittojen ehkäisy ja kompensointi ei vastaa hankkeesta aiheutuvia haittoja. Vesien suojeletoimenpiteisiin kustannusarviossa varatut varat käytetään kokonaisuudessaan kaivumassojen kalkitukseen, mikä ei ehkäise elinympäristöjen tuhoutumista, työnaikaista kiintoaine- ja

ravinnekuormitusta, kuivatussyvyyden kasvamisesta johtuvaa hapanta huuhtoumaa eikä virtaamien äärevöitymistä. Hyödyt kalojen nousumahdollisuuksien parantamisesta Härkmerenpurossa sijaitsevaa sahapatoa kunnostamalla eivät vastaa hankkeesta aiheutuvia kalataloudellisia haittoja. Lisäksi hyötyjä vähentää huomattavasti se, että hankkeen seurauksena padon yläpuolella sijaitsevien alueiden soveltuvuus kalojen elinympäristöksi ja poikastuotantoalueeksi heikkenee.

Asian käsittely hallinto-oikeudessa

Hallinto-oikeus on tiedottanut valituksista julkisella kuulutuksella. Tieto kuulutuksesta on julkaistu Kristiinankaupungin kaupungissa.

Asianosaisille, joita asia erityisesti koskee, sekä Etelä-Pohjanmaan elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskuksen ympäristö ja luonnonvarat -vastuualueelle, Varsinais-Suomen elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskuksen kalatalousviranomaiselle, Metsähallitukselle, Liikenne- ja viestintäviraston meriväläyksikölle, Kristiinankaupungin kaupungille, Kristiinankaupungin kaupungin ympäristönsuojelu- ja terveydensuojeluviranomaisille ja luvan hakijalle on varattu tilaisuus vastineen antamiseen valituksista.

Länsi- ja Sisä-Suomen aluehallintovirasto on lausunnossaan katsonut, ettei valituksissa ole esitetty uusia asiaan vaikuttavia seikkoja. Lausunnon yhteydessä on toimitettu päätöksen antamisen jälkeen tulleiden yhteydenottojen perusteella muutetut kustannusosittelut.

Etelä-Pohjanmaan ELY-keskus on antanut seuraavan vastineen valittajakohtaisesti:

Mikäli [REDACTED] ja [REDACTED] kuolinpesän kiinteistölle [REDACTED] kuljetaan kiinteistöjen [REDACTED] ja [REDACTED] kautta, tulisi valittajan maksuosuus Hoppkilsmossenin uudesta tiestä ja Nyvägenin uusista silloista 1 ja 2 poistaa. Mikäli kyseiselle kiinteistölle kuljetaan Stjärnlidenin uuden sillan kautta, tulisi valittajalle osoittaa maksuosuus sillan uusimisesta tai vaihtoehtoisesti valittajan on sovittava sillan käytöstä tiekunnan kanssa.

[REDACTED] kiinteistön [REDACTED] osalta putkituksen kustannukset on poistettava kustannusosittelusta ja kustannusarviosta siltä osin kuin putkitus on jo suoritettu. Kiinteistö on kuitenkin edelleen hyötyalueella ja mukana hankkeen kustannuksissa. Muilta osin ELY-keskuksella ei ole kommentoitavaa valituksesta. ELY-keskus katsoo, että hanke on viety läpi vesilain edellyttämällä tavalla.

Varsinais-Suomen ELY-keskuksen kalatalousviranomaisen valituksesta Etelä-Pohjanmaan ELY-keskus on todennut, että sekä Härkmerenpuro että Härkmerifjärden on luokiteltu tyydyttävään ekologiseen tilaan vuonna 2019 valmistuneessa ja kuultavana olleessa vesienhoitosuunnitelmassa. Molempien vesistöjen tilaa heikentää maa- ja metsätalouden ravinne- ja

kiintoainekuormitus sekä alueen happaman maaperän (happamat sulfaattimaat eli ns. alunamaat) kuivatuksesta johtuva happamien yhdisteiden kuormitus. Härkmerenpuron kohdalla kadmiumpitoisuudet ylittävät ympäristölaatunormin, mikä selittää osaltaan vesistön luokittumista hyvää huonompaan kemialliseen tilaan. Lisäksi perkaukset, rantavyöhykkeen muokkaus ja vaellusesteet heikentävät Härkmerenpuron ekologista tilaa.

Alunamaa-alueella sijaitsevien vesistöjen Härkmerenpuron ja Härkmerifjärdenin keskeinen ongelma on happamuus, mikä on huomioitu aluetta koskevassa Isojoen-Teuvanjoen vesienhoidon toimenpideohjelmassa 2022–2027 useassa kohtaa. Tämän alueen vesissä tilan parantaminen edellyttää ensisijaisesti happamuuden vähentämistä sekä toissijaisesti ravinnepitoisuuksien vähentämistä ja elinympäristöjen kunnostuksia sekä nousuesteiden poistoa. Happamuushaittoja lieventämällä vähennetään myös haitallisten metallien pitoisuuksia. Tavoitteina on ravinne- ja klorofyllipitoisuuksien alentaminen ja happamuushaittojen vähentäminen sekä elinvoimainen ja monipuolinen kalasto. Tämä edellyttää pitemmän jakson pH-minimin nousemista yli 5,5:een, fosforipitoisuuden laskua 20–40 % sekä vesieliöstön liikkuvuuden järjestämistä ja turvaamista.

Härkmerenpuron ja Härkmerifjärdenin kohdalla hyvän tilan tavoite on asetettu vuoteen 2027. Perusteluna myöhennetylle ympäristötavoitteelle on luonnonolosuhteiden ylivoimaisuus. Tämä selittyy maaperän happamuudella: Hyvää tilaa ei voida saavuttaa, koska valuma-alueella on runsaasti happamia sulfaattimaita. Käytössä olevilla toimenpiteillä voidaan happamuushaittoja vähentää, mutta ne eivät riitä hyvän tilan saavuttamiseen luonnonolosuhteiden ylivoimaisuuden takia.

Toisin kuin kalatalousviranomaisen valituksessaan esittää ELY-keskus on katsonut, että hanke ei voi aiheuttaa tulvan vaaraa Lapväärtin-Isojoessa, koska Härkmerenpuro ei laske Lapväärtin-Isojoen suistoon, vaan Härkmerifjärdenin kautta merelle. Härkmerifjärdenistä vedet laskevat Lappfjärdsvärdeniin, noin kolme kilometriä Lapväärtinjoen laskukohtaan lounaispuolelle. Näin ollen myöskään hankkeen kalataloudelliset vaikutukset eivät kohdistu Lapväärtinjokeen siinä määrin kuin kalatalousviranomaisen on valituksessaan arvioinut.

Kalatalousviranomaisen valituksessa on mainittu, että hankkeesta aiheutuvia haittoja ei kalatalousviranomaisen näkemyksen mukaan voida katsoa lyhytaikaisiksi, sillä kalojen elinympäristöjen menetys perattavissa uomissa tulee olemaan käytännössä pysyvää. Tähän ELY-keskus on todennut, että alueella on vuonna 1987 valmistunut Härkmerenpuron keski- ja yläosan perkaustyö, tnro 3006b va 1, jonka yhteydessä muun muassa Härkmerenpuron pääuomaa on perattu yli 14 km:n matkalta.

Nyt esillä olevalla hankkeella on ensisijaisesti kaivutyöstä seuraavia melko lyhytaikaisia vaikutuksia vesien tilaan. Hankkeella saattaa olla myös pitkäkestoisia vaikutuksia happamuusriskin kasvuun, minkä vuoksi tarkkailulla tulee pyrkiä saamaan riittävä kuva mahdollisista pitkäaikaisvaikutuksista.

ELY-keskuksen luonnonsuojeluyksikkö on esittänyt, että valituksissa on arvioitu muun muassa hankkeen mahdollisia vaikutuksia kalatalouteen, vesistöjen ekologiseen tilaan sekä tilatavoitteiden saavuttamiseen. Lisäksi on arvioitu hankkeen vaikutuksia Natura 2000 -alueeseen ja tarkkailun riittävyttä.

Härkmerenpuro laskee Härkmerifjärdenin järveen, joka on osa Natura 2000- aluetta Lapväärtin kosteikot (FI0800112). Naturaverkoston kuuluva alue on myös suojeltu yksityisenä luonnonsuojelualueena (YSA202596). Suojelualue kattaa vesialueen lisäksi järven rantaluonnon ja Härkmerenpuron suualueen. Myös Lapväärtinjoen suisto, johon Härkmerifjärdenin vesialue on suoraan yhteydessä Stora Sundetin kautta, kuuluu Natura 2000 -alueeseen Lapväärtin kosteikot ja myös suistoalue on suojeltu yksityisenä luonnonsuojelualueena. Härkmerifjärden on suojeltu arvokkaana linnuston pesimä- ja ruokailualueena ja sen on todettu olevan tärkeä kalojen kutualue. Järvi on myös kansainvälisesti arvokas linnustoalue ja kuuluu FINIBA-verkoston. Alueen suojeluperusteisiin kuuluu myös rannoilla esiintyvät luontotyypit, kuten umpeenkasvulle herkäät merenrantaniityt. Lapväärtinjoen suistoalue on alueella esiintyvien luontotyyppien ja linnuston lisäksi erittäin tärkeä kalojen kutualue erityisesti jokeen nousevan uhanalaisen meritaimenen vuoksi.

Lapväärtin kosteikot Natura 2000 -alueen suojeluperusteena on lintulajiston lisäksi muun muassa saukko. Luonnonsuojelulain 65 §:n mukaan hankkeen toteuttajan tai suunnitelman laatijan on asianmukaisella tavalla arvioitava hankkeen vaikutuksia Natura 2000 -verkoston kuuluvaan alueeseen, jos hanke yksistään tai yhdessä muiden hankkeiden kanssa todennäköisesti merkittävästi heikentää alueen suojeluperusteena olevia luonnonarvoja. Arviointivelvollisuus koskee myös alueen ulkopuolella toteutettavia hankkeita, joilla todennäköisesti on alueelle ulottuvia merkittäviä haitallisia vaikutuksia.

Luonnonsuojeluyksikkö on kuivatushankkeen lupahakemuksen lausunnossa edellyttänyt, että hankkeen vaikutukset Natura 2000 -verkoston kuuluvaan Härkmerifjärdenin alueeseen sekä alueella esiintyviin direktiivilajeihin tulee selvittää luonnonsuojelulain (1096/1996) 10 luvun 65 §:n mukaisesti. Lupaviranomainen ei kuitenkaan katsonut Natura arviointia tarpeelliseksi.

Kalatalousviranomaisen valituksen perusteella ELY-keskus katsoo, että pitkäkestoisen happamuuden lisääntymisen vaikutusta kalastoon ja välillisesti kalastosta riippuvaan linnustoon ja saukkoon ei voida poissulkea. Järveä tulee tarkastella ekosysteeminä ja vaikutukset saattavat ulottua vesiyhteyden kautta myös Lapväärtinjoen suiston alueelle. Mikäli happamuus ja lisääntynyt ravinnepitoisuus vaikuttavat jokisuiston nousevaan taimenkantaan, saattaa kuivatushanke välillisesti vaikuttaa myös Lapväärtinjoen Natura alueeseen, jonka suojeluperusteena on jokihelmisimpukka. Erittäin uhanalaisen jokihelmisimpukan lisääntyminen on riippuvainen jokeen nousevasta taimenesta.

Tarkkailulla tulee pyrkiä saamaan riittävä kuva mahdollisista pitkäaikaisvaikutuksista, jolloin myös Natura alueen suojeluperusteisiin kohdistuvat vaikutukset tulisi sisällyttää seurantaveloitteeseen.

Varsinais-Suomen ELY-keskuksen kalatalousviranomaisen ei ole katsonut tarpeelliseksi antaa vastinetta annettujen valitusten johdosta.

Kristiinankaupungin kaupungin ympäristönsuojeluviranomainen on ilmoittanut, että se ei anna vastinetta valituksista.

Metsähallitus on ilmoittanut, että se ei anna vastinetta valituksista.

Kristiinankaupungin kaupunki ja Liikenne- ja viestintävirasto Traficomin Meriväyläyksikkö eivät ole antaneet vastinetta valituksista.

Härkmerenpuron ja sen sivu-uomien vesioikeudellinen yhteisö on vastineessaan todennut valittajakohtaisesti seuraavaa:

██████████ kuolinpesälle tarkoitettu posti on mennyt samannimiselle henkilölle väärään osoitteeseen. Valituksen sisältöön vastaamisen osalta yhteisö on viitannut jäljempänä ELY-keskukselle vastattuun.

██████████ ja hänen asiakumppaneidensa valituksesta yhteisö on todennut, että hanke oli tarkoitus käsitellä ojitustoimituksessa, joten allekirjoituksia haettiin suunnitelman tilaukseen kiinnostuneilta maanomistajilta. Vastineeseen liitetystä suunnitelman tilauskirjeestä käy selvästi ilmi, että kyseessä on nimenomaan suunnitelman laatiminen eikä pelkkä kartoitus. Myöhemmin ELY-keskus ilmoitti, että hanketta ei voida käsitellä ojitustoimituksessa. Tässä vaiheessa suunnitelma oli käytännössä valmis. Sen takia kutsuttiin hankkeen osakkaat kokoon ja perustettiin yhteisö, joka haki hankkeelle lupaa.

Tilauskirjeen mukaan suunnitelmaan kuuluisi perattavia uomia noin 32 km:n pituudelta. Arvio perattavien uomien pituudesta perustui vanhan yhteisön kunnossapidettävänä oleviin uomiin, joiden pituus vanhassa suunnitelmassa oli yli 33,5 km. Pääosa lisäojista eli noin 9 km kuuluvat omiin kuivatusalueisiin, eivätkä näin ollen rasita alkuperäisen suunnitelman tilaajia. Lisäksi osa lisäuomista on eräiden valittajien itse mukaan pyytämiä ojia, joiden pituus on noin 2 km. Lisäksi nämä kuivatusalueet maksavat osan kuivatusalueen K1 kustannuksista, joten päinvastoin kuin valittajat esittävät, nämä lisäojat pienentävät alkuperäisen suunnitelman tilaajien kustannuksia.

Hankkeen toteuttamisesta ei voida päättää ennen kuin hanketta varten tarvittava lupa on lainvoimainen. Hankkeen hyöty selviää suunnitelmaselostuksesta. Etelä-Pohjanmaan ELY-keskus on hyväksynyt kaikki vaatimansa selvitykset. Hyödynsaajat selviävät kustannusosittelusta. Aktiiviosakkaat selviävät suunnitelmasta ja muodostavat selvän enemmistön. Suunnittelumaksun maksaneiden lisäksi kaikki, jotka ovat allekirjoittaneet suunnitelmatilauksen, ovat aktiiviosakkaita.

Perustettu yhteisö ei voi päättää vanhan yhteisön purkamisesta. Sen tekee joko toimitusinsinööri tai aluehallintovirasto.

Toimitsijat oikeutettiin perustamaan yhteisö kokouksessa 3.3.2016. Koska aktiiviosakkaat ovat enemmistönä, toimitsijoiden velvollisuutena on toimia 3.3.2016 pidetyssä kokouksessa tehdyn päätöksen mukaan ja hakea lupaa hankkeelle.

Tulvat ovat kuivatusalueella jokavuotinen vitsaus. Tulvat kohtelevat alueita eri tavoin, mutta viljelijöitä tasapuolisesti. Tulvat tuovat mukanaan myös muita ongelmia. Nurmella tulvaongelmat kohdistuvat muun muassa uudistamistarpeen tiheyteen, josta taas viljelykierto kärsii. Rikkakasvit lisääntyvät. Tulvien jäljiltä rehun sekaan kulkeutuu vierasesineitä, mikä heijastuu kielteisesti eläintein hyvinvointiin. Viljanviljelyyn kohdistuu suora sadon menetys sekä rikkakasvien, kuten hukkakaura, leviäminen. Perunanviljelyyn kohdistuu sadon menetys, rikkakasvien leviäminen ja maan huuhtoutuminen. Maanviljelijät, tuotantosunnasta riippumatta, taistelevat vuosittain tulvatuhojen kanssa. Vuodesta toiseen kymmeniä tonneja pelloille levitettyä lietettä, kalkkia ja apulantaa huuhtoutuu sivu-uomiin tulvien takia, mikä lisää vesistön rehevöitymistä. Vuosittaiset sademäärät alueella ovat olleet nousussa. Alueella on myös tulvariskiä nostavia metsäojitushankkeita.

Tasavertaisuusongelmaa ei yhteisön mielestä ole, koska kukin kuivatusalue päättää itsenäisesti kuivatusalueensa toteuttamisesta.

ELY-keskus on ohjeistanut, että kustannusosittelun tutustumiseen ennen kokousta varattavaksi ajaksi riittää yhdestä kahteen tuntia. Kaikissa kokouksissa on ollut ELY-keskuksen edustaja paikalla valvomassa kokouksien lainmukaisuutta.

Kustannusten erittely löytyy suunnitelmasta. Verotuksessa maanomistajilla on oikeus arvonalisäveron vähennykseen. Lisäksi ojituskustannukset ovat vähennyskelpoisia kuluja. Myönnettävä tuki ei ole maanomistajan tuloa.

Varsinais-Suomen elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskuksen kalatalousyksikön valituksesta yhteisö on todennut, että alue, jolla GTK:n mukaan sulfaattimaiden esiintyminen on kohtalaisen todennäköistä, muodostaa muutaman prosenttiyksikön osan eli hyvin pienen osan kuivatettavasta alueesta. Pääosalle kuivatettavaa aluetta on merkitty hyvin pieni todennäköisyys ja jonkun kokoiselle osalle pieni todennäköisyys sulfaattimaiden esiintymiselle. Tehdyt pH-mittaukset vahvistavat tämän. Härkmerenpuroa pääosin levitetään eikä syvennetä, jolloin kuivatussyvyys ei kasva. Ainoa isompi alue, jossa happamien sulfaattimaiden esiintymisen todennäköisyys on kohtalainen, on Lillån varrella hankealueen ulkopuolella.

Paikallisten asukkaiden mukaan purossa ei ole varsinaista kalakantaa. Myöskään mittauksia tehneet suunnittelijat eivät havainneet uomassa yhtään kalaa. Kalakantaa ei voi syntyäkään Härkmerenpuroon tai sivu-uomille, koska nykyinen Skatabackenin pato estää lähes täysin kalojen nousun.

Koska Härkmerifjärden toimii välissä laskeutusaltaana, Lapväärtinjoen suistolle tuskin aiheutuu samentumista hankkeen vaikutuksesta. Pidemmällä

aikavälillä hanke vähentää sameutta ja ravinnepitoisuutta Härkmerenpurossa ja Härkmerifjärdenissä, kun vuosittain toistuvat peltotulvat vähenevät.

Lapväärtinjoen suistoa on muutamia vuosia sitten ruopattu johtamaan koko valuma-alueen virtaama, joten alueelle ei aiheudu ongelmia Härkmerenpuron ja sen sivu-uomien peruskuivatuksesta.

Vastineeseen on liitetty tulvakuvia vuosien varrelta sekä dronella kuvattu video tulvasta 29.11.2020.

██████████ ja ██████████ *kuolinpesän osakkaat* ovat vastaselityksessään todenneet, että kiinteistölle ██████████ kuljetaan Stjärnlidenin suunnitellun sillan kautta vain mahdollisten metsänhoitotöiden aikana. Tällöin käyttömaksusta sovitaan tiekunnan kanssa. Näin ollen kiinteistön maksuosuus Stjärnlidenin suunnitellusta tiestä ja sillasta sekä Hoppkilsmossenin suunnitellusta tiestä ja Nyvägenin suunnitelluista silloista 1 ja 2 tulisi poistaa.

██████████ *asiakumppaneineen* on vastaselityksessään todennut muun ohella, että tilakohtaista intressivertailua ei ole tehty. Lisäksi vastaselityksessä todetaan, että pitkäaikaiset muutokset luonnonolosuhteisiin voivat olla peruuttamattomia, eikä seurantavelvoitteella voida poistaa toteutunutta muutosta olosuhteisiin. Yhteisön videokuvaus on marraskuun lopusta vuodelta 2020, mikä ei edusta olosuhteita kasvukaudella. Yhteisö ei ole arvonalisäverovelvollinen, joten arvonalisäverokulut eivät voi tulla vähennettäväksi.

Varsinais-Suomen elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskuksen kalatalousviranomaisen on vastaselityksessään Etelä-Pohjanmaan ELY-keskuksen vastineesta todennut muun ohella, että sulfidimaat eivät todennäköisesti sinällään estä hyvän ekologisen tilan saavuttamista Härkmerenpurossa ja Härkmerifjärdenillä vaan ainoastaan niiden kuivatus. Lapväärtinjoen suisto kuitenkin ulottuu käytännössä Solaxgrundenin ja Hansnäsetin väliselle kapeikolle saakka, joten Härkmerifjärdenin lasku-uoma ei laske merelle vaan suistoalueelle. Härkmerenpuron keski- ja yläosan vuonna 1987 valmistuneen perkauksen osalta kalatalousviranomaisen toteaa, että jokiuoma on niiden jälkeen jossain määrin palautunut kohti luonnontilaa ja sillä tapahtuu todennäköisesti vähäisissä määrin kalojen lisääntymistä. Jokiuoman perkaaminen kuitenkin katkaisisi suotuisan kehityksen ja palauttaisi joen kalataloudellisesti merkityksettömäksi.

Hankkeen toteuttamisen voidaan odottaa johtavan käytännössä tilanteeseen, jossa hyvää ekologista ja kemiallista tilaa ei saavuteta Härkmerenpurossa ja Härkmerifjärdenillä ainakaan vuoteen 2027 mennessä. Etelä-Pohjanmaan ELY-keskuksen luonnonsuojeluyksikön aluehallintovirastolle antamassaan lausunnossaan edellyttämä Natura-arviointi, jota aluehallintovirasto ei katsonut tarpeelliseksi, on tarpeen alueen luontoarvojen turvaamisen kannalta. Härkmerifjärdenin merkitys kalojen poikastuotantoalueena on suuri paitsi alueen kalastolle ja kalastukselle myös kaloja ravintonaan käyttäville eläinlajeille.

Kalatalousviranomainen on todennut yhteisön vastineesta, että epäselväksi jää, mihin GTK:n aineistoon vastineessa on viitattu ja onko alueelta otettujen maaperänäytteiden pH-mittausten osalta tehty inkubaatiokokeita, joilla voidaan luotettavasti todentaa happamien sulfaattimaiden esiintyminen. Ainakaan hakemuksen liitteenä esitetyissä pH-mittauksissa ei ole esitetty tuloksia inkubointituloksista. Lisäksi tulee huomioida, ettei maaperänäytteitä otettu kattavasti koko alueelta, jonne hankkeen maankuivatusta tehostava vaikutus ulottuu: näytteitä otettiin ainoastaan kahdeksan lähinnä Härkmerenpuron rannoilta. Lisäksi jäi epäselväksi, ulottuivatko maaperänäytteet syvyydelle, jolla mahdollisesti tapahtuu hankkeen seurauksena maaperän hapettumista, ja otettiin näytteitä kohdista, joita on pengerrytetty eli korotettu aiempien uoman perkausten yhteydessä, mikä saattaisi entisestään heikentää näytteiden edustavuutta. Happamien sulfaattimaiden esiintymistä puoltavat vuosina 1996 ja 1997 havaitut happamuuden aiheuttamat kalakuolemat. Hankkeen myötä kuivatus tehostuu, mikä lisää hapanta huuhtoumaa.

Paikallisten asukkaiden ja hankkeen suunnittelijoiden kalahavaintojen perusteella ei voida vetää luotettavia johtopäätöksiä kalaston esiintymisestä. Koekalastusten – joita kalatalousviranomainen asiaa koskevassa lausunnossaan esitti mutta joita aluehallintovirasto ei päätöksessään katsonut tarpeelliseksi määrätä – perusteella joen kalastosta olisi mahdollista saada luotettava kuva. Todennäköisesti joessa on pysyvää kalastoa ainakin sen yläosalla, jossa vedenlaatu on ilmeisesti alaosaa parempi. Skatabackenin pato ei täysin estä kalakantojen muodostumista Härkmerenpuroon, mutta se saattaa merkittävästi vaikeuttaa kalojen nousumahdollisuuksia. Yhteisön toimittamien tulvakuvien ja -videon osalta kalatalousviranomainen toteaa vesistöjen luontaisten tulva-alueiden soveltuvan lähtökohtaisesti huonosti ihmistoimintaan kuten maanviljelykseen. Tulva-alueilla on sen sijaan huomattavaa merkitystä luonnon monimuotoisuudelle ja kalastolle. Tulvarannat ovat muun muassa keskeisiä hauen poikastuotantoalueita.

asiakumppaneineen on toimittanut oikeudenkäyntikululaskut. Laskuihin merkityt laskutusjaksot ja laskumäärät ovat 12.3.2018-28.5.2020 määrältään 23 758,83 euroa ja 8.9.2020 -13.12.2022 määrältään 8 603,12 euroa.

Härkmerenpuron ja sen sivuhaarojen vesioikeudellinen yhteisö on vastineessaan kiistänyt asiakumppaneineen esittämän oikeudenkäyntikulujen korvaamisesta koskevan vaatimuksen perusteen. Oikeudenkäyntikulujen määrään yhteisö ei ole ottanut kantaa.

Hallinto-oikeuden ratkaisu

Lausuminen ja hänen asiakumppaniensa valituksesta raukeaa ja osalta, koska ja ovat peruuttaneet valituksensa. Hallinto-oikeus on tutkinut valituksen muiden valittajien osalta.

Hallinto-oikeus [REDACTED] ja hänen asiakumppaniensa, [REDACTED] ja hänen asiakumppaniensa sekä Varsinais-Suomen elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskuksen kalatalousviranomaisen valitusten johdosta kumoaa Länsi- ja Sisä-Suomen aluehallintoviraston päätöksen ja palauttaa asian aluehallintovirastolle uudelleen käsiteltäväksi ja sen jälkeen ratkaistavaksi. Aluehallintoviraston tulee asiaa uudelleen käsitellessään ottaa huomioon hallinto-oikeuden ratkaisun perusteluissa mainitut syyt.

Hallinto-oikeus hylkää [REDACTED] ja hänen asiakumppaneidensa vaatimuksen velvoittaa hakija korvaamaan valittajien kulut aluehallintovirastossa ja oikeudenkäyntikulut hallinto-oikeudessa.

Perustelut

Yhteisön perustamiskokoukseen liittyvät vaatimukset

Asiassa saadun selvityksen mukaan hankkeen toteuttamista varten on koollekutsuttu ja perustettu vesioikeudellinen yhteisö 3.3.2016. Kokouksessa on hyväksytty yhteisön säännöt ja valittu yhteisölle toimitsijat.

Vesilain 12 luvun 17 §:n 1 momentin mukaan jäsen voi moittia ojitusyhteisön kokouksen, hallituksen tai toimitsijan päätöstä, jos päätös ei ole syntynyt laillisessa järjestyksessä tai se on lain tai yhteisön sääntöjen vastainen taikka päätös loukkaa hänen oikeuttaan.

Saman pykälän 2 momentin mukaan 1 momentissa tarkoitettu asia on pantava vireille hakemuksella lupaviranomaisessa 60 päivän kuluessa päätöksen tekemisestä.

Saadun selvityksen mukaan aluehallintovirastolle ei ole esitetty vesilain 12 luvun 17 §:n 1 momentissa tarkoitettuja, moitteeseen perustuvia vaatimuksia saman pykälän 2 momentissa säädetyssä määräajassa. Härkmerenpuron ja sen sivu-uomien perkaamista ja kunnostamista tarkoittavan lupahakemuksen käsittelyn yhteydessä aluehallintovirastossa esitetyt, kyseiseen moiteperusteeseen perustuvat vaatimukset on tehty myöhään. Tämän vuoksi aluehallintoviraston olisi tullut jättää kyseiset vaatimukset tutkimatta. Näin ollen yhteisön perustamiskokoukseen liittyvät vaatimukset eivät ole myöskään hallinto-oikeudessa käsiteltäviä.

Menettelyä koskevat valitusperusteet

Lupa-asian valmisteluasiakirjojen tiedoksianto ja kuuluttaminen

Vesilain 11 luvun 7 §:n 1 momentin mukaan lupaviranomaisen on ennen asian ratkaisemista varattava niille, joiden oikeutta, etua tai velvollisuutta asia saattaa koskea (*asianosainen*), tilaisuus tehdä muistutuksia asiasta.

Vesilain 11 luvun 10 §:n 1 momentin mukaan lupaviranomaisen on annettava hakemus tiedoksi julkisella kuulutuksella noudattaen, mitä hallintolain 62 a §:ssä säädetään.

Hallintolain 34 §:n 1 momentin mukaan asianosaiselle on ennen asian ratkaisemista varattava tilaisuus lausua mielipiteensä asiasta sekä antaa selityksensä sellaisista vaatimuksista ja selvityksistä, jotka saattavat vaikuttaa asian ratkaisuun.

Valittajien [REDACTED] ja [REDACTED] kuolinpesän osakkaat sekä [REDACTED] asiakumppaneineen ovat vaatineet ympäristö- ja vesitalouslupaa kumottavaksi sillä perusteella, että hankkeesta kuuleminen ei ole ollut lainmukaista.

Luvanhakijan lupahakemuksesta on tiedotettu kuuluttamalla aluehallintovirastossa ja Kristiinankaupungissa ja varattu tilaisuus muistutusten ja vaatimusten tekemiseen hakemuksen johdosta viimeistään 11.4.2018. Luvanhakija on lupahakemuksesta annettujen lausuntojen, muistutusten ja mielipiteiden johdosta antanut selityksen, joka on sisältänyt useita tarkennuksia hakemukseen. Tämän jälkeen luvanhakija on tehnyt hakemukseen vielä 20.3.2018, 19.2.2019, 29.5.2019, 13.12.2019, 16.2.2019, 17.1.2020, 20.1.2020 ja 27.1.2020 muutoksia, täydennyksiä ja tarkennuksia. Hakemusta on täydennetty muun muassa lisäämällä suunnitelma toimenpiteistä kalan nousun mahdollistamiseksi sahapadon ohi, päivittämällä kustannusosittelua Etelä-Pohjanmaan ELY-keskuksen edellyttämällä tavalla ja korjaamalla eräiden kiinteistöjen maankäyttömuotoja. Tehtyjä selvityksiä ei ole kuitenkaan toimitettu muistutusten ja mielipiteiden esittäjille. Osa uusista selvityksistä ja täydennyksistä on koskenut luvan myöntämisen edellytysten arvioinnin kannalta oleellisia seikkoja, kuten kustannusosittelua ja korvauksia.

Kun lupahakemusta muutetaan tai täydennetään hakemuksen tiedoksi antamisen jälkeen merkittävästi ja muutokset ja täydennykset ovat lupaharkinnan kannalta olennaisia, lupaviranomaisen on kuulutettava hakemus uudestaan, jotta päätöksentekomenettelyyn osallisilla on mahdollisuus tulla riittävän tehokkaasti kuulluksi asiassa.

Edellä esitetyn johdosta hallinto-oikeus katsoo, että aluehallintovirasto on menettänyt virheellisesti jättäessään antamatta tiedoksi kuuluttamalla useita keskeisiä hakemuksen muutoksena ja täydennyksenä esitettyjä asiakirjoja. Hallinto-oikeus kuitenkin katsoo, että tiedoksi annetusta hakemuksesta on ollut mahdollista muodostaa riittävän tarkka käsitys suunnitellun toiminnan sisällöstä, sen ympäristövaikutusta, kustannuksista ja määrättävistä korvauksista. Tämän vuoksi ja ottaen myös huomioon valittajien mahdollisuus lausua hakemusasiakirjoista hallinto-oikeudessa ja myös se, että ELY-keskuksella on yleisen ympäristönsuojeluedun valvojana ollut mahdollisuus lausua hakemuksesta jo hakemusvaiheessa kaikilta osin, virhe ei ole ollut sellainen, että lupapäätös olisi yksin tällä perusteella kumottava ja palautettava lupaviranomaiselle lupahakemuksen ja sen täydennysten uudelleen tiedoksi antamista varten.

Kirjoitusvirheen korjaaminen

Hallinto-oikeus on 4.2.2021 varannut aluehallintovirastolle tilaisuuden antaa lausunto aluehallintoviraston päätöksestä tehtyjen valitusten johdosta.

Aluehallintovirasto on 23.2.2021 toimittanut hallinto-oikeudelle lausunnon, johon on liitetty aluehallintoviraston päätöksen jälkeen sille toimitettujen yhteydenottojen perusteella uusi, osittain korjattu kustannusosittelu.

Hallintolain 50 §:n 1 momentin mukaan viranomaisella voi poistaa virheellisen päätöksensä ja ratkaista asian uudelleen, jos: 1) päätös perustuu selvästi virheelliseen tai puutteelliseen selvitykseen; 2) päätös perustuu ilmeisen väärään lain soveltamiseen; 3) päätöstä tehtäessä on tapahtunut menettelyvirhe; tai 4) asiaan on tullut sellaista uutta selvitystä, joka voi olennaisesti vaikuttaa päätökseen.

Hallintolain 51 §:n 1 momentin mukaan viranomaisen on korjattava päätöksessään oleva ilmeinen kirjoitus- tai laskuvirhe taikka muu niihin verrattava selvä virhe.

Hallintolain 52 §:n 2 momentin mukaan asiavirheen korjaaminen edellyttää, että asia käsitellään uudelleen ja asiassa annetaan uusi päätös. Kirjoitusvirhe korjataan korvaamalla virheen sisältävä toimituskirja korjatulla toimituskirjalla. Asianosaiselle on varattava tilaisuus tulla kuulluksi ennen kirjoitusvirheen korjaamista, jollei se ole tarpeetonta.

Hallintolain 52 §:n 3 momentin mukaan asia- tai kirjoitusvirheen korjaamisesta on tehtävä merkintä alkuperäisen päätöksen taltiokappaleeseen tai viranomaisen käytössä olevaan tietojärjestelmään.

Toimittaessaan uuden kustannusosittelun hallinto-oikeudelle aluehallintovirasto ei ole yksilöinyt millä perusteella ja mihin säännöksiin perustuen kustannusosittelua, jota on pidettävä osana aluehallintoviraston päätöstä, on korjattu. Kustannusosittelun muuttaminen voi lähtökohtaisesti vaikuttaa muidenkin kuin muutoksen kohteena olleen kiinteistön oikeuksiin ja etuihin. Asiakirjoista saatavan selvityksen perusteella asiassa on ollut kysymys asianosaisaloitteisesta kirjoitusvirheen korjaamisesta. Asianosaiset eivät ole hallinto-oikeuskäsittelyssä esittäneet vaatimuksia korjauksen johdosta. Hallinto-oikeus katsoo, että vaikka asianosaisille ei ole varattu tilaisuutta tulla kuulluksi ennen virheen korjaamista, virhe ei ole ollut sellainen, että lupapäätös olisi yksin tällä perusteella viran puolesta kumottava ja palautettava lupaviranomaiselle uudelleen käsiteltäväksi.

Asiassa saatu selvitys

Hankealue sijaitsee Härkmeren, Metsälän, Lapväärtin ja Uttermossan kylissä, Kristiinankaupungin kaupungissa. Alue sijaitsee valtatie 8 länsipuolella noin 13–27 km Kristiinankaupungista etelään.

Hankkeessa on tarkoitus kunnostaa yhteensä noin 44 km uomaa. Suunnitelma on tehty 44 uomalle. Avouomien kunnostusta tehdään yhteensä 38 546 m ja putkiojia rakennetaan 5 586 m. Avo-uomia ja putkiojia rakennetaan pääosin vanhan linjan mukaan. Hyötyalueen kokonaispinta-ala on 696,12 ha ja se koostuu pääosin pelloista. Valuma-alueesta on noin 85 % metsää ja noin 15 % peltoa.

Härkmerenpuro ja suurin osa sivuojista ovat aikaisemmin kaivettu nykyiseen syvyyteen vuonna 1965 valmistuneen suunnitelman mukaan, työ valmistui vuonna 1987. Sitä ennen Härkmerenpuro ja muutamat sivuoja ovat perattuja valtiontuella vuosina 1932–1933. Viime vuosikymmeninä on toteutettu vain pieniä toimenpiteitä. Ojitussuunnitelman mukaan Härkmerenpuro on nykytilassa liian pieni johtamaan alueella usein toistuvia suuria sateiden vesimääriä, mikä johtaa usein toistuviin tulviin myös viljelykaudella. Sivuojat ovat umpeenkasvaneet ja liian matalia salaojitukseen. Tämä aiheuttaa toistuvia tulvia, jotka tuhoavat pääosin perunasta koostuvaa satoa. Alueen sillat ovat alimitoitettuja usein toistuviin suuriin virtaamiin ja liian kapeita nykyisille työkoneille.

Härkmerenpuro laskee Härkmerifjärdeniin, joka kuuluu kokonaisuudessaan Natura 2000 -alueeseen ”Lapväärtin kosteikot”.

Kuivatussyvyyden muutosta kuvaa kustannusosittelussa käytetty kuivatusjyvä, joka on erittäin heikossa kuivatustilassa olevalle maalle 1 ja lähenee nollaa, kun kuivatustarvetta ei ole. Hakemussuunnitelman ja sen liitteiden mukaan kuivatusalueilla K1-K9 kuivatusjyvä on 0,2–0,6, josta merkittävä osa erityisesti suuremmista jyvääroista on tulvien vähentämisen osuutta, joka on suuruudeltaan 0,15–0,4 ja joka ei vaikuta kuivatussyvyyteen.

Kuivatussyvyyden lisääntyminen on siten jyvälukujen perusteella vähäistä. Härkmerenpuroa ei syvennetä hankealueella muuta kuin veden johtavuudeltaan heikoimmalla välillä noin 2 km matkalla, kun perkausta tehdään kokonaisuudessaan 14,2 km matkalla. Uomaa 2 syvennetään noin 40 cm noin 1 km matkalla, uomaa 3 noin 20 cm noin 0,3 km matkalla, uomaa 4 noin 40 cm noin 0,8 km, uomaa 5 noin 20 cm 0,2 km matkalla, uomaa 6 noin 20 cm noin 0,6 km matkalla, uomaa 6A noin 50 cm noin 0,2 km matkalla, uomaa 7 noin 20 cm noin 0,4 km matkalla, uomaa 8 noin 50 cm noin 0,3 km matkalla, uomaa 9 noin 30 cm noin 0,5 km matkalla, uomaa 10 noin 30 cm noin 0,7 km matkalla, uomaa 10 A noin 20 cm noin 0,1 km matkalla, uomaa 11 noin 40 cm noin 0,4 km matkalla, uomaa 12 noin 100 cm noin 0,1 km matkalla (uutta uomaa), uomaa 13 noin 60 cm noin 0,6 km matkalla (uutta uomaa 40 m), uomaa 14 noin 70 cm noin 0,3 km matkalla, uomaa 15 noin 60 cm noin 0,2 km matkalla, uomaa 15A noin 60 cm noin 0,05 km matkalla, uomaa 16 noin 60 cm noin 0,7 km matkalla, uomaa 16A noin 50 cm noin 0,1 km matkalla, uomaa 16B noin 50 cm noin 0,4 km matkalla, uomaa 17 noin 60 cm noin 1,5 km matkalla, uomaa 18ala noin 50 cm noin 0,2 km matkalla, uomaa 18A noin 20 cm noin 0,1 km matkalla, uomaa 18 B noin 20 cm noin 0,2 km matkalla, uomaa 18kes noin 20 cm noin 0,1 km matkalla, uomaa 18yla noin 20 cm noin 1,1 km matkalla, uomaa 19van noin 80 cm noin 0,2 km ja noin 40 cm noin 0,8 km matkalla, uomaa 19A noin 100 cm noin 0,1 km matkalla (uusi uoma), uomaa 19B noin 70 cm noin 0,1 km matkalla (uusi uoma), uomaa 20 noin 20 cm noin 1,4 km ja 40 cm noin 0,1 km sekä noin 160 cm noin 0,1 km (uusi uoma) matkalla, uomaa 21 noin 40 cm noin 0,5 km matkalla, uomaa 22 noin 40 cm noin 0,8 km matkalla, uomaa 23 noin 30 cm noin 0,3 km matkalla, uomaa 24 noin 90 cm noin 0,25 km matkalla (uusi uoma), uomaa nimeltä välioja kuivatusalueella K5 noin 70 cm noin 0,5 km matkalla, uomaa AH noin 90 cm noin 0,1 km, uomaa TSj noin 80 cm noin 0,1

km matkalla, uomaa TSjP noin 60 cm noin 0,05 km ja uomaa JP_V noin 120 cm noin 0,1 km matkalla.) Syvennettäviä uomia on pääuoman lisäksi yhteensä noin 16,5 km. Pääuomassa on 2 putousporrasta sekä uomissa 6, 8, 9, 15, 16, 20, 21 ja 23 yksi putousporras. Pääuoman lisäksi uomia kunnostetaan yhteensä noin 24,3 km, joista putkitetaan 5,6 km. Putkitetut osuudet, jotka on varustettu välppäkaivoilla, lietealtailla ja alapään kiveyksellä, vähentävät kiintoaine- ja ravinnehuuhtoumia.

Hakemuksesta ilmenee, että maaperän happamuutta on mitattu kahdeksalta havaintopaikalta pääuoman varrella maan pinnasta 1,5 metrin syvyyteen saakka kymmenen senttimetrin välein otetuista näytteistä. Maaperä on ollut happaminta uoman yläosalla Pakankylän ja Metsälän välisellä peltoalueella sijaitsevilla havaintopaikoilla 2, 4 ja 5. Vähiten happamuutta on havaittu perkausalueen alaosalta sijoittuvien havaintopaikkojen 7 ja 8 maaperänäytteissä.

GTK:n avoimesta karttapalvelusta saatavan tiedon mukaan hanke sijoittuu merkittäviltä osiltaan kohtalaisen tai merkittävän happamien sulfaattimaiden esiintymistodennäköisyyden alueelle.

Hakemukseen sisältyvän Essnaturen laatiman ympäristövaikutusarvion mukaan Härkmerepuron vedenlaatu on ollut vuosina 1975–2010 erittäin huono. Veden laatua heikentävät happamuus, tumma väri ja korkea ravinnepitoisuus. Vuosien 1975–2010 aikana pH-arvo on useaan otteeseen kevään, loppusyksyn ja talven aikana laskenut alle viiden ja alimmillaan pH-arvo on ollut 4,5. Kesäaikaan pH on ollut välillä 6–7. Härkmerenpuron väriluku on ollut 150–250 mg Pt/l ja suurimmillaan 380 mg Pt/l. Alimmillaan väriluku on ollut 60 mg Pt/l. Normaalisti sameus Härkmerenpurossa on ollut noin 10 FNU:ta, mutta myös 18 FNU:n arvoja on mitattu. Typen kokonaispitoisuus on vaihdellut pääosin välillä noin 1 000–1 300 µg/l ja maksimiarvo on ollut 1 400 µg/l. Kokonaispitoisuus on ollut Härkmerenpurossa normaalitilanteissa 30–60 µg/l, mutta yli 100 µg/l on mitattu useaan otteeseen ja suurin fosforipitoisuus on ollut 270 µg/l. Rautapitoisuus on tyypillisesti vaihdellut välillä 1 500–3 000 µg/l ja ollut suurimmillaan 4 900 µg/l. Viime vuosina veden laatu on jonkin verran parantunut. Härkmerenpuron valuma-alueella sijaitsevat happamat sulfaattimaat tekevät vedenlaadun parantamisesta kuitenkin haastavaa.

Ympäristövaikutusarvion mukaan ojitushanke vaikuttaa veden laatuun työn aikana siten, että sameus ja mahdollisesti myös ravinnepitoisuus lisääntyvät. Vedenlaatuvaikutuksia on esitetty vähennettäväksi ajoittamalla kaivutyöt matalan veden aikaan, jolloin vedenlaatuvaikutusten on arvioitu kohdistuvan pääosin Härkmerenpuroon. Ojitushanke toteutetaan osittain happamilla sulfaattimailla, mikä voi mahdollisesti johtaa happamuuden lisääntymiseen Härkmerenpurossa. Selvityksessä on esitetty, että koska Härkmerenpuroa ja sen sivuojia pääosin levennetään, uomien kuivatussyvyys ei kasva. Kuivatussyvyyttä lisätään vain muutamalla lyhyellä uomaston osalla. Uomien leventämisen ei ole arvioitu lisäävän happamuutta, sillä ojaluisien aikaisempi hapettuminen on vähentänyt niiden happamuuspotentiaalia.

Hankkeen on arvioitu aiheuttavan todennäköisesti lievää veden happamoitumista kaivutöiden aikana ja töiden päättymisen jälkeen. Muutaman vuoden kuluttua veden laadun on kuitenkin arvioitu palautuneen ennen perkausta vallinneelle tasolle. Ympäristövaikutusarviossa on esitetty, että hakemuksessa esitetty kaivumassojen kalkitus (20 t/ha) on riittävä toimenpide estämään happamoittavat vaikutukset. Suunniteltujen salaojitusten on arvioitu vähentävän uusien sulfaattimaiden hapettumista. Hankkeen myötä vähenevien tulvien on arvioitu parantavan Härkmerifjärdenin vedenlaatua sameuden ja ravinnepitoisuuden osalta.

Hakemukseen liitetty selvitys ei sisällä tutkimustietoa Härkmerenpuron kalastosta, mutta paikallisilta asukkailta saadun tiedon mukaan kalat puuttuvat Härkmerenpurosta lähes kokonaan. Toisinaan purossa on havaittu satunnaisia ahvenia tai haukia, mutta Skatabackenin puron suulla olevan patorakenteen on arvioitu estävän kalojen vaelluksen. Härkmerifjärdenin on arvioitu olevan heikko elinympäristö sen heikosta vedenlaadusta, ajoittaisista happamuusongelmista sekä aikaisemmista perkauksista ja vaihtelevasta vesimäärästä johtuen.

Varsinais-Suomen ELY-keskuksen kalatalousviranomaisen on lupahakemuksesta aluehallintovirastolle antamassaan lausunnossa esittänyt muun ohella seuraavaa. Härkmerenpuron alapuolinen Härkmerifjärden on merkittävä kevätkuuisten kalojen poikastuotantoalue. Siellä kutevat hauki, ahven, särki, lahna, kiiski, made ja säyne. Happamuus on merkittävä kalataloutta haittaava tekijä hankealueella ja sen alapuolisella Härkmerifjärdenillä ja jopa happamuutta hyvin sietävien kalalajien ahvenen ja hauen poikastuotanto kärsii alueen ajoittaisesta happamuudesta. Happamuuden aiheuttamia kalakuolemia on tapahtunut ainakin vuosina 1996 ja 1997. Kalatalousviranomaisen mukaan kalojen elinmahdollisuudet Härkmerenpurossa ja Härkmerifjärdenillä ovat heikot juuri alueen maankuivatuksen vuoksi, ja maankuivatusta edeltävässä luonnontilassa elinolosuhteet ovat todennäköisesti olleet huomattavasti paremmat. Lilla Sandjärvistä alkunsa saavalla Härkmerenpuron Metsälänjoeksi kutsutulla yläosalla kalojen ja muiden vesieliöiden elinolosuhteet ovat alapuoliseen Härkmerenpuroon verrattuna ilmeisesti selvästi paremmat sen paremman rakenteellisen ja vedenlaadullisen tilan ansiosta.

Etelä-Pohjanmaa, Pohjanmaa ja Keski-Pohjanmaa vesienhoidon toimenpideohjelman 2022–2027 mukaan Härkmerenpuron ja Härkmerenjärven ekologinen tila on luokiteltu tyydyttäväksi ja tilassa ei ole tapahtunut muutoksia edelliseen vesienhoitokauteen verrattuna. Kaikki alueen vedet ovat hyvää huonommassa kemiallisessa tilassa PBDE-aineiden vuoksi ja Härkmerenpuron kemiallinen tila on happamien sulfaattimaiden kuivatuksen aiheuttaman kadmiumkuormituksen vuoksi huono. Hyvän ekologisen tilan saavuttaminen edellyttää toimenpideohjelman mukaan Härkmerifjärdenin valuma-alueella muun ohella haitallisten happamuustilanteiden vähentämistä ja Härkmerenpuron pitemmän jakson pH- minimimitavoitteeksi on asetettu yli 5,5. Happamuuden torjunnan vesienhoitotoimenpiteiden tehokas kohdentaminen rannikon läheisille alueille on mainittu toimenpideohjelmassa

välttämättömäksi vesien tilatavoitteiden saavuttamiseksi. Isojoen-Lapväärtinjoen suunnittelualueella suositeltuja happamuuden torjuntakeinoja ovat muun ohella kuivatusolojen säätö, säätösalaajituksen ja -kastelun rakentaminen, automatisointi, hoito ja ylläpito sekä sulfaattimaiden riskikartoitus.

Härkmerifjärden ja kaksi muuta lähijärveä, Syndersjön ja Blomträsket sekä Lappfjärdin suisto kuuluvat 1224 hehtaarin Natura 2000 -alueeseen nimeltä "Lapväärtin kosteikot" (FI0800112). Natura-alueella on sekä SCI- että SPA-alueita. Natura-alue "Lapväärtin kosteikot" on kansainvälisesti merkittävä kosteikkojen suojelukohde ja tärkeä myös uhanalaisten lajien suojelun kannalta. Suojelu toteutetaan ensisijaisesti erilaisilla maanomistajien kanssa sovittavilla suojelumääräyksillä. Toteutuksen päätavoitteena on säilyttää alueen ominaispiirteet luonnontilaisina.

Natura 2000 -alueella "Lapväärtin kosteikot" luontotyyppidirektiivin liitteeseen 1 sisältyvät seuraavat suojellut luontotyypit (Valtioneuvoston päätöksellä vuonna 2018 suojeluperusteiksi lisätyt luontotyypit **lihavoitu**):

Tunnus	Luontotyyppi	pinta-ala (ha)
1130	Jokisuistot	160
1630	Itämeren boreaaliset rantaniityt	7,22
3160	Humuspitoiset järvet ja lammet	550
3260	Vuorten alapuoliset tasankojoet, joissa on Ranunculion fluitantis ja Callitricho-Batrachium -kasvillisuutta	0,136
6430	Kostea suurruohokasvillisuus	0,01
7140	Vaihtumissuot ja rantasuot	275
9010	Boreaaliset luonnonmetsät	0,275
9030	Maankohoamisrannikon primäärisuknessiovaiheiden luonnontilaiset metsät	119
9050	Boreaaliset lehdot	49,6
9080	Fennoskandian metsäluhdat	17,2
91D0	Puustoiset suot	5,2

Natura 2000 -alueella "Lapväärtin kosteikot" Natura-tietolomakkeessa esiintyvät luontotyyppidirektiivin liitteen II mukaisesti seuraavat lajit:

Saukko	<i>Lutra Lutra</i>
Liito-orava*	<i>Pteromys volans</i>
Lietetatar	<i>Polygonum foliosum</i>

*=ensisijaisesti suojeltavat lajit

Alueen suojeluperusteena esiintyvät lintudirektiivin liitteessä I luetellut lintulajit:

<i>Aegolius funereus</i>	helmipöllö
<i>Bonasan bonasia</i>	pyy
<i>Botaurus stellaris</i>	kaulushaikara
<i>Bubo bubo</i>	huuhkaja
<i>Chlidonias niger</i>	mustatiira
<i>Cirkus aeruginosus</i>	ruskosuohaukka
<i>Cirkus syaani</i>	sinisuohaukka
<i>Cygnus cygnus</i>	laulujoutsen
<i>Crex crex</i>	ruisräikkä
<i>Gallinago media</i>	heinäkurppa
<i>Gavia arctica</i>	kuikka
<i>Grus grus</i>	kurki
<i>Lanius collurio</i>	pikkulepinkäinen
<i>Larus minutus</i>	pikkulokki
<i>Milvus migrans</i>	haarahaukka
<i>Pandion haliaetus</i>	sääksi
<i>Philomachus pugnax</i>	suokukko
<i>Podiceps auritus</i>	mustakurkku-uikku
<i>Porzana porzana</i>	luhtahuitti
<i>Sterna caspia</i>	räyskä
<i>Sterna hirundo</i>	kalatiira
<i>Sterna paradisae</i>	lapintiira
<i>Tringa glareola</i>	liro

Alueen suojeluperusteena esiintyvät lintulajit, joita ei mainita lintudirektiivissä:

<i>Anas acuta</i>	jouhisorsa
<i>Anas clypaeta</i>	lapasorsa
<i>Anser fabalis</i>	metsähanhi
<i>Ardea cinerea</i>	harmaahaikara
<i>Falco subbuteo</i>	nuolihaukka
<i>Falco tinnunculus</i>	tuulihaukka
<i>Larus ridibundus</i>	naurulokki
<i>Podiceps grisegena</i>	härkälintu
<i>Tringa erythropus</i>	mustaviklo
<i>Tringa totanus</i>	punajalkaviklo

Valtioneuvoston päätöksellä vuonna 2018 alueen suojeluperusteiksi on lisätty seuraavat lintulajit (*lintudirektiivin liitteessä I lueteltu laji):

<i>Aythya ferina</i>	punasotka
<i>Aythya fuligula</i>	tukkasotka
* <i>Branta leucopsis</i>	valkoposkihanhi
<i>Buteo buteo</i>	hiirihaukka
* <i>Cygnus columbianus bewickii</i>	pikkujoutsen
* <i>Dryocopus martius</i>	palokärki
* <i>Haliaeetus albicilla</i>	merikotka
* <i>Mergus albellus</i>	uivelo
<i>Motacilla flava</i>	keltävästäräkki
* <i>Pluvialis apricaria</i>	kapustarinta
* <i>Tetrao tetrix</i>	teeri

Saadun selvityksen mukaan hankkeeseen liittyen tehtiin alkukevällä 2016 erillinen saukkoinventointi, jonka tulosten mukaan Härkmerenpuro ei ole hyvä tai tärkeä elinympäristö saukoille.

Hakemukseen liitetyn luontoselvityksen mukaan on mahdollista, että kuivatushanke johtaisi Härkmerenpuron ja sivuojien vedenlaadun heikkenemiseen, mikä puolestaan heikentäisi Härkmerifjärdenin vedenlaatua ja tuhoaisi Härkmerifjärdenin suojeltujen lajien elinolosuhteet. Tämä koskee pääasiassa lisääntyntä happamuutta, lisääntyntä sameutta ja korkeampia ravinnepitoisuuksia. Kaikkien Härkmerifjärdenissä esiintyvien suojeltujen lajien on arvioitu sopeutuneen vuosikymmenien ajan Härkmerenpurosta tulleeeseen erittäin happamaan, ravinnepitoiseen ja tummaan veteen. Ojitushankkeen ei odoteta heikentävän Härkmerenpuron vedenlaatua pysyvästi, vaan mahdollisesti lyhyeksi ajaksi töiden jatkuessa ja lyhyeksi ajaksi sen jälkeen.

Ympäristövaikutusarvioinnin johtopäätöksissä on arvioitu, että koska ojitushanke toteutetaan kokonaan Natura 2000 -alueen ja Härkmerifjärdenin ulkopuolella hankkeella ei voi olla välittömiä haitallisia vaikutuksia Härkmerifjärdenin suojeltuihin luontotyyppeihin. Hankkeella ei ole myöskään arvioitu olevan vaikutuksia Härkmerifjärdenin suojelun perustana oleviin lajeihin, kuten saukkoon, liito-oravaan, pajuyrttiin tai mihinkään lintulajiin. Kuivatushankkeella ei ole arvioitu olevan haitallisia seurauksia Härkmerifjärdenille ja Natura 2000 -alueelle.

Etelä-Pohjanmaan ELY-keskus on lupahakemuksesta aluehallintovirastolle antamassaan lausunnossa muun ohella esittänyt, että suunnitelmassa ei ole esitetty tarkempia arvioita hankkeen työnaikaisista ja pitkäaikaisista vaikutuksista alapuoliselle Natura-alueelle. Hankkeen vaikutukset Natura 2000 -verkostoon kuuluvaan Härkmerifjärdenin alueeseen sekä direktiivilajeihin tulee selvittää luonnonsuojelulain (1096/1996) 10 luvun 65 §:n mukaisesti. Selvitykseen tulee sisällyttää hankkeen vaikutukset saukkoon, euroopanmajavaan, viitasammakkoon ja linnustoon sekä toimenpiteistä Härkmerifjärdeniin kohdistuva kiintoainekuormitus ja happamoituminen ja niiden vaikutukset. Selvityksessä tulee lausunnon mukaan huomioida myös kaivumassojen läjittämisen vaikutukset lintulajien pesintään.

Oikeudellinen arviointi

Selvityksen riittävyys

Hakemukseen sisältyvässä selvityksessä esitetty arvio, että hankkeesta ei aiheudu pitkäaikaista happamuusvaikutusta alapuoliseen vesistöön perustuu siihen, että perkaushanke toteutetaan ilman merkittävää kuivatussyvyyden lisäämistä. Selvityksen sisältämän kustannusosittelun kuivatusjyvän mukaan Härkmerenpuron pääuomaa ja sen sivuhaaroja syvennetään kuitenkin kokonaisuudessaan yli 18 kilometrin mittaiselta matkalta vähintään 20 cm nykytasosta. Lisäksi hankkeessa tehdään salaojituksia ja avataan joitain uusia

sivu-uomien osuuksia. Selvitys ei sisällä tietoa hankkeen kuivatusalueilla mahdollisesti sijaitsevien potentiaalisesti happamien sulfaattimaiden esiintymisestä ja niiden happamoitumispotentiaalista. Selvityksen sisältämällä Härkmerenpuron pääuoman varresta otettujen maaperänäytteiden pH-tietojen avulla maankuivatuksesta aiheutuvaa happamoitumisriskiä ei ole mahdollista arvioida. Hallinto-oikeus arvioi, että kun otetaan huomioon hankkeen sijoittuminen potentiaalisesti happamien sulfaattimaiden esiintymisalueille, alueen aikaisemmasta maankuivatuksesta aiheutuneet alapuolisessa vesistöissä ilmenevät happamuushaitat ja hankkeen laajuus, hankkeen toteuttamisesta aiheutuu merkittävä riski potentiaalisesti happamien sulfaattimaiden hapettumiseen ja pitkäaikaisen happamuus- ja metallikuormituksen lisääntymiseen.

Hakemuksessa esitetyillä ja valituksenalaisessa aluehallintoviraston päätöksessä määrätyillä kaivumaiden kalkituksilla ei ole mahdollista estää kuivatettavissa maakerroksissa mahdollisesti esiintyvien potentiaalisesti happamien sulfaattimaiden hapettumista ja happamien ja metallipitoisten kuivatusvesien muodostumista.

Hallinto-oikeus katsoo, että hankkeesta alapuolisen vesistön vedenlaatuun, kalatalouteen ja luonnonarvoihin aiheutuvien pitkäaikaisvaikutusten luotettava arviointi edellyttää hankkeen kuivatusalueelta tehtävää selvitystä potentiaalisesti happamien sulfaattimaiden sijainnista, esiintymissyvyydestä ja hapontuottopotentiaalista.

Vaatimus luonnonsuojelulain 65 §:n mukaisesta arvioinnista

███ ja hänen asiakumppaninsa valituksessaan, Varsinais-Suomen elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskuksen kalatalousyksikkö vastaselityksessään ja Etelä-Pohjanmaan ELY-keskuksen luonnonsuojeluyksikkö aluehallintovirastolle antamassaan lausunnossa ovat edellyttäneet Natura-arvioinnin toteuttamista alueella, johon hankkeen vaikutukset kohdistuvat.

Luonnonsuojelulain 64 a §:n mukaan Natura 2000 -verkostoon kuuluvan alueen suojelun perusteena olevia luonnonarvoja ei saa merkittävästi heikentää.

Luonnonsuojelulain 65 §:n 1 momentin (2017/255) mukaan jos hanke tai suunnitelma joko yksistään tai tarkasteltuna yhdessä muiden hankkeiden ja suunnitelmien kanssa todennäköisesti merkittävästi heikentää valtioneuvoston Natura 2000 -verkostoon ehdottaman tai verkostoon sisällytetyn alueen niitä luonnonarvoja, joiden suojelemiseksi alue on sisällytetty tai on tarkoitus sisällyttää Natura 2000 -verkostoon, hankkeen toteuttajan tai suunnitelman laatijan on asianmukaisella tavalla arvioitava nämä vaikutukset. Sama koskee sellaista hanketta tai suunnitelmaa alueen ulkopuolella, jolla todennäköisesti on alueelle ulottuvia merkittäviä haitallisia vaikutuksia. Luonnonsuojelulain 65 §:llä on pantu kansallisesti täytäntöön luontotyyppien sekä luonnonvaraisen eläimistön ja kasviston suojelusta annetun direktiivin 92/43/ETY (*luontodirektiivi*) 6 artiklan 3 kohta. Luonto-direktiivin 6 artiklan 3 kohdan

ensimmäisen virkkeen mukaan kaikki suunnitelmat tai hankkeet, jotka eivät liity suoranaisesti alueen käyttöön tai ole sen kannalta tarpeellisia, mutta ovat omiaan vaikuttamaan tähän alueeseen merkittävästi joko erikseen tai yhdessä muiden suunnitelmien tai hankkeiden kanssa, on arvioitava asianmukaisesti sen kannalta, miten ne vaikuttavat alueen suojelutavoitteisiin.

Luontodirektiiviä koskeva Euroopan unionin tuomioistuimen oikeuskäytäntö ja komission ohjeistus

Unionin tuomioistuimen oikeuskäytännön mukaan Natura 2000 -alueiden tahattoman heikentymisen tehokkaan estämisen edellytyksenä on, että kaikkiin potentiaalisesti heikentäviin toimenpiteisiin sovelletaan luontodirektiivin 6 artiklan 3 kohdan mukaista menettelyä. Tämän vuoksi käsitteitä suunnitelma ja hanke ei saada tulkita suppeasti, vaan niitä on tulkittava laajasti. Unionin tuomioistuin on tässä yhteydessä myös korostanut, että unionin muuhun ympäristösääntelyyn sisältyy säännöksiä siitä, että tiettyihin toimenpiteisiin tarvitaan viranomaisen myöntämä lupa, mikä on otettava huomioon tulkittaessa käsitteitä suunnitelma ja hanke (tuomio 7.9.2004, *Waddenvereniging ja Vogelbeschermingsvereniging*, C-127/02, 30 ja 34 kohta).

Unionin tuomioistuimen oikeuskäytännön mukaan luontodirektiivin 6 artiklan 3 kohdan mukaan vaatimus suunnitelman tai hankkeen vaikutusten asianmukaisesta arvioinnista edellyttää sitä, että on olemassa todennäköisyys tai vaara siitä, että suunnitelma tai hanke vaikuttaa kyseiseen alueeseen merkittävästi. Kun otetaan erityisesti huomioon ennalta varautumisen periaate, tällainen vaara on olemassa, jos objektiivisten seikkojen perusteella ei voida sulkea pois sitä, että kyseinen suunnitelma tai hanke vaikuttaa merkittävästi kyseessä olevaan alueeseen. Edellytys merkitsee sitä, että jos on epäilyksiä merkittävien vaikutusten aiheutumatta jäämisestä, tällainen arviointi on suoritettava. Unionin tuomioistuimen oikeuskäytännön mukaan luontodirektiivin 6 artiklan 3 kohdan ensimmäisen virkkeen perusteella tehdyssä arvioinnissa ei saa olla aukkoja, ja siinä pitää olla täydellisiä, täsmällisiä ja lopullisia toteamuksia ja päätelmiä, joilla voidaan hälventää kaikenlainen perusteltu tieteellinen epäily asianomaisella suojelualueella suunniteltujen töiden vaikutuksista (muun muassa tuomio 29.7.2019, *Inter-Environnement Wallonie ja Bond Beter Leefmilieu Vlaanderen*, C-411/17, 120 kohta).

Asiassa voidaan ottaa selvityksenä huomioon myös Euroopan unionin komission tiedonantona 21.11.2018 julkaistu ohje ”Natura 2000 -alueiden suojelu ja käyttö - Luontodirektiivin 92/43/ETY 6 artiklan säännökset (2019/C 33/01)”.

Kysymyksenasettelu ja harkinnan lähtökohta

Kysymys siitä, onko kysymyksessä olevalla hankkeella yhdessä muiden hankkeiden ja suunnitelmien kanssa merkittäviä vaikutuksia Natura 2000 -verkostoon sisällytetyn alueen luonnonarvoihin, ratkaistaan luonnonsuojelulain 65 ja 66 §:n nojalla ottaen huomioon luontodirektiivin 6

artiklan säännökset ja sitä koskeva Euroopan yhteisöjen tuomioistuimen oikeuskäytäntö.

Edellä lausutun perusteella Natura 2000 -kohteen ulkopuolella sijaitsevan Härkmerenpuron pääuoman ja sen sivu-uomien ojitushankkeen päästöjen vaikutukset Natura 2000 -kohteeseen on ennen luvan myöntämistä arvioitava asianmukaisesti, jollei objektiivisesti arvioiden ole poissuljettua, että ne vaikuttavat kyseiseen alueeseen merkittävästi yhdessä muiden hankkeiden ja suunnitelmien kanssa.

Arviointi on luonnonsuojelulain 65 §:n 1 momentin ja luontodirektiivin 6 artiklan 3 kohdan mukaisesti tehtävä sen varmistamiseksi, ettei hanke luonnonsuojelulain 66 §:n 1 momentissa ja luontodirektiivin mainitussa kohdassa tarkoitettulla tavalla merkittävästi heikennä niitä luonnonarvoja, joiden suojelemiseksi alue on sisällytetty Natura 2000 -verkostoon.

Asiassa saadun selvityksen perusteella hallinto-oikeus katsoo, että ei ole ennalta objektiivisesti arvioiden pois suljettua, että suunniteltu Härkmerenpuron ja sen sivu-uomien perkaaminen ja kunnostaminen merkittävästi heikentäisi niitä luonnonarvoja, jotka ovat olleet Natura-kohteen Lapväärtin kosteikot (FI0800112) valintaperusteina. Hankkeen toteuttajan olisi tullut arvioida hankkeen vaikutukset Natura 2000 -verkoston kohteeseen siten kuin luonnonsuojelulain 65 §:n 1 momentissa säädetään.

Muut vaatimukset

Vesilain 12 luvun 5 §:n 1 momentin mukaan vesioikeudellisen yhteisön säännöt vahvistaa lupaviranomainen, jollei 5 luvun 24 §:stä muuta johdu. Säännöt on vahvistettava, jos ne ovat lain mukaiset eikä niistä aiheudu vahinkoa jäsenelle. Sääntöihin voidaan tehdä vähäisiä muutoksia, jos se on tarpeen sääntöjen vahvistamiseksi.

Hallituksen esityksen HE 277/2009 yksityiskohtaisissa perusteluissa yllä mainitun 5 §:n 1 momentin osalta todetaan muun muassa, että pykälän 1 momentissa säädettäisiin, että yhteisön säännöille on haettava lupaviranomaisen vahvistus. Sääntöjä ei vahvistettaisi muun muassa, jos lupaa hankkeelle ei myönnetä, koska vesioikeudellinen yhteisö voidaan perustaa 12 luvun 1 §:n mukaan ainoastaan vesioikeudellisen hankkeen toteuttamiseksi. Näiden tilanteiden osalta lakiin ei ehdoteta sisällytettäväksi erityisiä säännöksiä tilanteiden moninaisuuden vuoksi.

Hallinto-oikeus katsoo, että vesilain 12 luvun 5 §:n säännöstä on tulkittava siten kuin hallituksen esityksen HE 277/2009 yksityiskohtaisista perusteluista ilmenee. Koska valituksenalainen lupapäätös on kumottu, tulee edellä esitetyn perusteella myös sääntöjen vahvistamista koskeva päätös kumotuksi.

Valituksessa on vedottu siihen, että nykyisellä Härkmerenpuron ojitusyhteisöllä on päällekkäisiä oikeuksia tässä hankkeessa kyseessä olevien uomien suhteen.

Saadun selvityksen mukaan alueella on ojitusyhteisöjä, joilla on oikeuksia samoihin uomiin kuin nyt kysymyksessä olevan hankkeen toteuttamista varten perustetulla yhteisöllä. Aluehallintoviraston tulee ottaa tämä huomioon asiaa uudelleen käsitellessään ja ratkaistessaan.

Johtopäätös

Edellä esitetyn perusteella aluehallintoviraston päätös kumotaan kokonaisuudessaan ja asia palautetaan aluehallintovirastolle uutta käsittelyä varten. Uudessa käsittelyssä aluehallintoviraston on varattava hakijalle, mikäli tämä haluaa hakemustaan jatkaa, tilaisuus täydentää hakemusta edellä mainituilla selvityksillä. Sen jälkeen, kun hakemusta on täydennetty riittäväillä tiedoilla, se on käsiteltävä vesilain mukaisessa järjestyksessä ja suoritettava lupaharkinta uudelleen.

Asian näin päättyessä hallinto-oikeus ei ota kantaa muihin valitusperusteisiin.

Oikeudenkäyntikulujen korvaaminen

Vesilain 11 luvun 23 §:n 1 momentin mukaan asianosaiset vastaavat omista kuluistaan lupaviranomaisessa. Saman pykälän 2 momentin mukaan asianosaisella on oikeus saada korvaus kuluistaan, jos hänen on ollut tarpeen ryhtyä erityisiin toimenpiteisiin osoittaakseen, että hänelle aiheutuu hankkeesta korvattavaa edunmenetystä, tai jos kulujen korvaamiseen on muutoin erityistä syytä. Ensimmäisen laskun laskutusjakso ajalta 12.3.-22.5.2018 (yhteensä 7 986,60 euroa) on ennen aluehallintoviraston päätöksen antamispäivää. Hallinto-oikeus katsoo siten, että kyseinen laskun laskutusjakso kohdistuu asian käsittelystä lupaviranomaisessa muodostuneista kuluista. Asiassa ei ole esitetty erityistä syytä vesilain 11 luvun 23 §:n 1 momentin pääsäännöstä poikkeamiselle ja näin ollen [REDACTED] ja hänen asiakumppaniensa vaatimus lupaviranomaisessa aiheutuneiden kulujen korvaamisesta on hylättävä.

Oikeudenkäynnin osapuoli on oikeudenkäynnistä hallintoasioissa annetun lain (hallintoprosessilaki) 95 §:n 1 momentin mukaan velvollinen korvaamaan toisen osapuolen oikeudenkäyntikulut kokonaan tai osaksi, jos erityisesti asiassa annettu ratkaisu huomioon ottaen on kohtuutonta, että tämä joutuu itse vastaamaan oikeudenkäyntikuluistaan. Korvausvelvollisuuden kohtuullisuutta arvioitaessa voidaan pykälän 2 momentin mukaan lisäksi ottaa huomioon asian oikeudellinen epäselvyys, osapuolten toiminta ja asian merkitys asianosaiselle.

Kun otetaan huomioon asian laatu ja oikeudellinen epäselvyys, asian lopputuloksesta ja sen merkityksestä [REDACTED] asiakumppaneineen huolimatta ei ole kohtuutonta, että he joutuvat vastaamaan oikeudenkäyntikuluistaan hallinto-oikeudessa itse.

Näin ollen oikeudenkäyntikulujen korvaamista koskeva vaatimus on hylättävä.

Sovelletut oikeusohjeet

Perusteluissa mainitut

Julkinen kuulutus

Päätös on annettu julkisella kuulutuksella.

Päätöksestä ilmoittaminen

Kristiinankaupungin kaupunginhallituksen on viipymättä julkaistava tieto tätä päätöstä koskevasta kuulutuksesta yleisessä tietoverkossa kuntalain 108 §:n mukaisesti. Tiedon kuulutuksen julkaisemisesta tulee olla nähtävillä vähintään sen ajan, jonka kuluessa päätökseen voi hakea muutosta valittamalla.

Muutoksenhaku

Tähän päätökseen saa hakea muutosta valittamalla korkeimpaan hallinto-oikeuteen, jos korkein hallinto-oikeus myöntää valitusluvan. Valituskirjelmä on toimitettava korkeimpaan hallinto-oikeuteen 30 päivän kuluessa hallinto-oikeuden päätöksen tiedoksisaannista eli **viimeistään 25.4.2024**.

Valitusosoitus on liitteenä HallJK (01.20).

Hallinto-oikeuden kokoonpano

Asian ovat ratkaisseet lainoppineet hallinto-oikeustuomarit Pirjo Joutsenlahti ja Pertti Piippo sekä tekniikan alan hallinto-oikeustuomari Lasse Käsälä ja luonnontieteiden alan hallinto-oikeustuomari Jaakko Tuhkanen. Asian on esitellyt Lasse Käsälä.

Tämä päätös on sähköisesti varmennettu hallinto-oikeuden asianhallintajärjestelmässä.

Jakelu**Päätos**

■■■■■■■■■■ ym., maksutta

■■■■■■■■■■ ym., maksutta

Prosessiosoite: OTM ■■■■■■■■■■

Varsinais-Suomen elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskuksen kalatalousviranomaisen, maksutta

Härkmerenpuron ja sen sivu-uomien vesioikeudellinen yhteisö

Kristiinankaupungin kaupungin ympäristönsuojeluviranomainen

Kristiinankaupungin kaupungin terveysuojeluviranomainen

Kristiinankaupungin kaupungin kaupunginhallitus

Etelä-Pohjanmaan elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskus / Ympäristö ja luonnonvarat

Länsi- ja Sisä-Suomen aluehallintovirasto, Ympäristölupavastuualue

Metsähallitus

Liikenne- ja viestintäviraston meriväyläyksikkö

Suomen ympäristökeskus

Tuomioistuimen yhteystiedot

Vaasan hallinto-oikeus
Korsholmanpuistikko 43, 4 krs (PL 204), 65101 Vaasa
Sähköposti: vaasa.hao@oikeus.fi
Puh.: 029 56 42780

Hallinto- ja erityistuomioistuinten asiointipalvelu:
<https://asiointi.oikeus.fi/hallintotuomioistuimet#/>

Henkilötietojen käsittelyyn ja tietosuojaan liittyvät tiedot ovat saatavilla
<https://oikeus.fi/hallintooikeudet/vaasanhallinto-oikeus/fi/>

VALITUSOSOITUS

Hallinto-oikeuden päätökseen saa hakea muutosta valittamalla **korkeimpaan hallinto-oikeuteen** kirjallisella valituksella, jos korkein hallinto-oikeus myöntää valitusluvan.

Valitusluvan myöntämisen perusteet

Oikeudenkäynnistä hallintoasioissa annetun lain 111 §:n 1 momentin mukaan valituslupa on myönnettävä, jos:

- 1) lain soveltamisen kannalta muissa samanlaisissa tapauksissa tai oikeuskäytännön yhtenäisyyden vuoksi on tärkeitä saattaa asia korkeimman hallinto-oikeuden ratkaistavaksi;
- 2) asian saattamiseen korkeimman hallinto-oikeuden ratkaistavaksi on erityistä aihetta asiassa tapahtuneen ilmeisen virheen vuoksi; tai
- 3) valitusluvan myöntämiseen on muu painava syy.

Valituslupa voidaan myöntää myös siten, että se koskee vain osaa muutoksenhaun kohteena olevasta hallinto-oikeuden päätöksestä.

Valitusaika

Hallinto-oikeuden päätös on annettu julkisella kuulutuksella. Päätös on julkaistu hallinto-oikeuden verkkosivuilla päivänä, joka ilmenee päätöksen ensimmäiseltä sivulta. Päätöksen katsotaan tulleen asianomaisen tietoon seitsemäntenä päivänä kuulutuksen julkaisemisajankohdasta. Valitus on tehtävä **30 päivän kuluessa** hallinto-oikeuden päätöksen tiedoksisaannista, sitä päivää lukuun ottamatta.

Valituksen sisältö

- Valituksessa, johon on sisällytettävä valituslupahakemus, on ilmoitettava
- valittajan nimi ja yhteystiedot mukaan lukien se postiosoite ja mahdollinen muu osoite, johon oikeudenkäyntiin liittyvät asiakirjat voidaan lähettää (prosessiosoite); jos valittajan puhevaltaa käyttää hänen laillinen edustajansa tai asiamiehensä, on valituksessa mainittava myös tämän yhteystiedot
 - päätös, johon haetaan muutosta (valituksen kohteena oleva päätös)
 - peruste, jolla valituslupaa pyydetään, sekä syyt, joiden vuoksi valitusluvan myöntämiseen on mainittu peruste
 - miltä kohdin päätökseen haetaan muutosta ja mitä muutoksia siihen vaaditaan tehtäväksi (vaatimukset)
 - vaatimusten perustelut
 - mihin valitusoikeus perustuu, jos valituksen kohteena oleva päätös ei kohdistu valittajaan.

Yhteystietojen muutoksesta on valituksen vireillä ollessa ilmoitettava viipymättä korkeimmalle hallinto-oikeudelle. Jos usea tekee valituksen yhdessä, voidaan joku heistä ilmoittaa yhdyshenkilöksi.

Valituksen liitteet

Valitukseen on liitettävä

- hallinto-oikeuden päätös valitusosoituksineen
- selvitys siitä, milloin valittaja on saanut päätöksen tiedoksi, tai muu selvitys valitusajan alkamisen ajankohdasta
- asiakirjat, joihin valittaja vetoaa vaatimuksensa tueksi, jollei niitä ole jo aikaisemmin toimitettu viranomaiselle.

Asiamiehen, joka ei ole toiminut asiamiehenä asian aikaisemmassa käsittelyvaiheessa, ja joka ei ole asianajaja, julkinen oikeusavustaja tai luvan saanut oikeudenkäyntiavustaja, on liitettävä valitukseen valtakirja.

Valituksen toimittaminen

Valitus on toimitettava valitusajassa korkeimmalle hallinto-oikeudelle. Valituksen tulee olla perillä valitusajan viimeisenä päivänä ennen viraston aukioloajan päättymistä. Tämä koskee myös tilanteita, joissa valitus toimitetaan sähköisen asiointipalvelun kautta tai sähköpostitse. Valitus liitteineen voidaan toimittaa sähköisen asiointipalvelun kautta. Asiointipalvelun kautta toimitettua valitusta tai sähköpostitse toimitettua valitusta ei tarvitse toimittaa paperimuodossa. Asiakirjojen lähettäminen postitse tai sähköisesti tapahtuu lähettäjän omalla vastuulla.

Korkeimman hallinto-oikeuden yhteystiedot:

Postiosoite: Korkein hallinto-oikeus
PL 180, 00131 Helsinki

Sähköposti: korkein.hallinto-oikeus@oikeus.fi

Käyntiosoite: Fabianinkatu 15, 00130 Helsinki

Puhelin: 029 56 40200

Faksi: 029 56 40382

Aukioloaika: arkipäivisin klo 8.00–16.15

Hallinto- ja erityistuomioistuinten sähköinen asiointipalvelu:

<https://asiointi.oikeus.fi/hallintotuomioistuimet#/>